

**Budapest Főváros IV. kerület, Újpest
Önkormányzata**
Településfejlesztési Konceptió

2015.06.24.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Cím: 1061 Budapest, Andrássy út 10.

Tel: +36-1-317-5318

Fax: +36-1-317-3296

E-mail: bfv@bfvt.hu

Honlap: www.bfv.hu

Ecorys Magyarország Kft.

Cím: 1027 Budapest, Margit krt. 26.

Tel: +36-1-1 266 2482

Fax: +36-1-317 2091

E-mail: info@ecorys.hu

Honlap: www.ecorys.hu

Albrecht Ute

TT/1É 01-0517

András István

TT/1É 01-0525

Horváth Ágnes

Teremy Viktória

Zikkert Zoltán

Pető Zoltán

Tkő 01-2321

Pogány Aurél

TK 01-5060

Zétényi Dávid

Horváth Adrienn

Orosz István

TE/TH 05-1585

Karácsony Krisztián

Balás Gábor

Hegedüs József

Varga András

Herczeg Béla

Jordán Péter

BFVT Kft. – ügyvezető, vezető településtervező

BFVT Kft. - műemlékvédelmi szakértő

BFVT Kft. – településtervező

BFVT Kft. – településtervező

BFVT Kft. - településtervező

BFVT Kft. – településtervezési közlekedési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

BFVT Kft. – közműtervező

BFVT Kft. – településtervezési energiaközmű és elektronikus hírközlés szakági tervező

Ecorys Kft. – terület- és településfejlesztési szakértő – Felelős tervező

Hétfa Kutatóintézet és Elemző Központ - gazdaságfejlesztési szakértő

Városkutatás Kft. - társadalompolitikai szakértő

Városkutatás Kft. - antiszegregációs szakértő

Városkutatás Kft. - antiszegregációs szakértő

Pestterv Kft. - településtervezési vízközmű szakági tervező

A megrendelő Újpest Önkormányzata részéről a szakmai egyeztetések felelősei:
Szesztai György, Kun Dorottya, Lévai Tamás és Szabó Zsolt.

Tartalomjegyzék

1.	JÖVŐKÉP	5
2.	A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	7
3.	CÉLOK	8
3.1.	Újpest átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	8
3.2.	Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása.....	14
3.3.	A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és részcélok kapcsolata	31
3.4.	A koncepció külső összefüggései.....	33
3.5.	A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	36
4.	KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	44
4.1.	A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	44
4.2.	A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változásokra.....	45
4.3.	Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére.....	57

Ábrajegyzék

1. ábra:	Élhetőség	7
2. ábra:	Fenntarthatóság	7
3. ábra:	Esélyegyenlőség.....	7
4. ábra:	Épített környezet értékei	7
5. ábra:	Célrendszer	31
6. ábra:	Újpest városrészei	36
7. ábra:	Fejlesztési térségek - Épített környezet.....	54
8. ábra:	Fejlesztési térségek –Közlekedési rendszer	55

Táblázatjegyzék

1. táblázat:	A jövőkép összetevőinek a társadalom – gazdaság – táji, természeti környezet – épített környezet témaköreivel való kapcsolata	6
2. táblázat:	Átfogó célok és a részcélok kapcsolata	32
3. táblázat:	A városrészeket érintő részcélok és kapcsolatuk.....	43

Bevezető

A településfejlesztési koncepció az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) szerint a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra – azaz 10 évet meghaladó időre szóló – meghatározó dokumentum. Rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével

- meghatározza a település jövőképét,
- javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.
- A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

A településfejlesztési koncepció (továbbiakban: TFK) a területfejlesztési tervekkel összhangban, az országos településfejlesztési és településrendezési szakmai előírások figyelembevételével, továbbá azok elkészítéséről szóló, az Étv. végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint készült.

A településfejlesztési koncepció a kerület képviselő-testülete által elfogadott dokumentum.

A TFK a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet (továbbiakban: Trk), és a Belügyminisztérium által kiadott Útmutató tartalmi elvárásai alapján készült az alábbiak szerint:

- Megalapozó munkarészek (I. kötet),
- Településfejlesztési koncepció (II. kötet – jelen dokumentum).

A TFK-ban foglaltak megvalósítása érdekében a kerületi önkormányzatnak integrált településfejlesztési stratégiát (továbbiakban: ITS) kell készíteni. Az ITS meghatározza a kerület településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a stratégiai fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

1. JÖVŐKÉP

A koncepció alapja egy olyan **JÖVŐKÉP**, amely nem a vágyak összefoglalása, hanem az adott helyzet, valamint a külső és belső tényezők által meghatározott lehetséges és megvalósítható törekvések együtteséből eredő, hosszú távon elérni kívánt településfejlődési pálya és cél. Kijelöli a kerület távlati pozícióját a fővárosi és az agglomerációs környezetben, valamint felvázolja a társadalom, a gazdaság és a környezet elképzelt jövőbeni állapotát a koncepció időtávlatán – 2030 – túl mutatva. Újpest hiteles jövőképe a helyzetelemzés során feltárt és elemzett értékeken alapul, és a hiányosságok és problémák felszámolását tűzi ki célul.

Újpest Budapest egyik kerületeként őrzi **önálló identitását**. Sokszínű, egyedi karakterrel rendelkezik, amely barátságos lakó- és munkahelyként, vonzó befektetési környezetként támogatja a **szolidáris, összetartó és aktív újpesti közösség** fejlődését, a helyi kötődések erősödését.

Térségi pozíciója alapján a főváros és az észak-pesti agglomeráció közötti **kaputárság** fő szereplője, találkozóhelye. Környezetével hatékonyan együttműködik, és az együttműködés révén **összvárosi szerepköröket** tölt be. Az M3 metróvonal Káposztásmegyeryig tartó új szakasza és az elővárosi vasutak, villamosok, buszjáratok és hajó járatok által megközelítése rendkívül kedvező.

Újpest a **főváros szerves részeként** Budapest egységes működéséből és funkcióinak térbeli megoszlásából hangsúlyos részt vállal. **Erős, funkciógazdag kerületközpontja** Budapest központhálózatának egyik meghatározó szereplője, a Városcapu térsége sokoldalú mellékközpont. A kerület a főváros közlekedési hálózatába szorosan kapcsolódik. Funkciógazdag kerületközpontként működik a Szent István tér és környezete, Újpest-Városcapu és Káposztásmegyery Intermodális Központ.

Komfortos és kompakt város. Vegyes területhasználat, kis távolságok, jó minőségű, biztonságos és differenciált közlekedési kapcsolatok, hatékony és harmonikus városszerkezet, kifejlett szerepkörű, jól megközelíthető, vegyes funkciókkal rendelkező központok jellemzik. Kerékpáros infrastruktúrája kiépült. **Helyben biztosít** széles körű, színvonalas **szolgáltatásokat, intézményeket, változatos munkahelyeket** és sokszínű, az igényeket kielégítő **lakóhelyeket**.

Újpest vezető szereppel rendelkezik a kreativitásra, **innovációra épülő gazdaság** területén, a **tudás és a kutatás otthona**. Komoly vonzerővel bír a magas hozzáadott értékű termékeket és szolgáltatásokat előállító vállalkozások és befektetések számára változatos területkínálattal, támogató szabályozási és hivatali környezettel, kiváló együttműködési lehetőségekkel.

Jelentős hagyományokra építve Újpest széles körű lehetőségeket biztosít a **szabadidős és sporttevékenységek** számára. A tömeg- és a versenysportot egyaránt kiszolgáló infrastruktúra a kerületen és a fővárosban is túlmutató vonzerővel rendelkezik, hatékonyan hozzájárul Újpest identitásához. A rekreációs lehetőségek a legkülönbözőbb igények kielégítésére alkalmasak.

Újpest a páratlan természeti és épített környezetét a jövő nemzedékek érdekében őrző és fejlesztő kerület. **Minőségi, tiszta és zöldfelületekben gazdag környezetet**, ezáltal **kiváló életminőséget** biztosít lakóinak.

Újpest **szoros kapcsolatban áll a Dunával**, a vízpart könnyen hozzáférhető. A folyó egyszerre biztosítja a természettel való kapcsolatot, a sport és rekreáció vízhez kötődő és vízparti helyszíneit, a vízi turizmus lehetőségeit, valamint közlekedési szerepet is betölt. A kerületi arculat része a Dunához való kötődés.

A kerület jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre, valamint a vonalas és nem vonalas infrastruktúra hálózatának elemeire egyaránt vonatkozik. Újpest társadalma, gazdasága, valamint épített és természeti környezete egymást is befolyásoló tényezőkként kerültek elemzésre és értékelésre. A jövőkép összetevői nem rendelhetőek hozzá egzakt módon a társadalmi, gazdasági és környezeti témakörökhöz, azonban kapcsolatuk intenzitása bemutatható.

Újpest jövőkéjének elemei

	társadalom	gazdaság	táji, természeti környezet	épített környezet
Önálló, identitást megtartó kerület – szolidáris, aktív összetartó közösség	●●●	●	●	●
Fővárossal, szomszédos kerületekkel és az északi agglomerációval együttműködve megerősödő összvárosi szerepkörök	●●	●●	●	●
A Főváros szerves része – erős kerületközpont, új mellékközpont, kiváló külső közlekedési kapcsolatok	●●	●	○	●●
Kompakt város: helyben megtalálható színvonalas szolgáltatások, munkahelyek, lakóhelyek, jó minőségű, biztonságos és differenciált belső közlekedési kapcsolatok	●●●	●●	●●	●●●
Tudásipar, innováció, kutatás otthona	●	●●●	○	●
Fővárosi, országos viszonylatban is nagy vonzerővel bíró szabadidős és sportkínálat	●●●	●	●●	●●
Minőségi, tiszta, zöldfelületekben gazdag környezet – kiváló életminőség	●●	○	●●●	●
Dunával együtt élő kerület	●●	●	●●	●●

●●● erős, szoros kapcsolat / ●● szoros kapcsolat / ● közepesen szoros kapcsolat / ○ nincs közvetlen kapcsolat

1. táblázat: A jövőkép összetevőinek a társadalom – gazdaság – táji, természeti környezet – épített környezet témaköreivel való kapcsolata

2. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE

A településfejlesztés a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése, a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító fejlesztési irányok és célok meghatározása.

A fejlesztési irányok és célok meghatározásakor szükség van olyan településfejlesztési elvek, szemléleti alapvetések lefektetésére, amelyek átszövik a célrendszer minden elemét és minden fejlesztés alapjául szolgálnak. Ezek a **HORIZONTÁLIS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK** garantálják a település fejlődésének megfelelő irányát.

Újpest esetében a gondolkodásmódot meghatározó egyik alapvetés a kerület élhetőségének biztosítása, amely szoros összefüggésben áll a tág értelemben vett fenntarthatósággal, a széleskörű esélyegyenlőség biztosításával és az értékek megőrzésének és bővítésének jelentőségével.

Az **ÉLHETŐSÉG** alapvető elvárás a városi lét szempontjából. Alapelvként való rögzítése kifejezi, hogy a koncepció középpontjában mindenekelőtt az ember áll. Nem csupán az épített és természeti környezet, hanem a gazdasági és társadalmi háttér kialakítása során is szem előtt kell tartani a használók, a lakók, az itt élők érdekeit.

A **FENNTARTHATÓSÁG** olyan fejlődési folyamatot jelent, amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét arra, hogy saját szükségleteiket kielégítsék. A megelőzésre, az erőforrások takarékos használatára, a szennyezések minimalizálására, az újrahasznosításra kell törekedni a megfelelő tervezéssel, a gondos megvalósítással és a figyelmes használattal.

Az **ESÉLYEGYENLŐSÉG** elve azt hivatott biztosítani, hogy mindenki számára egyformán legyen lehetőség a kerület és környezete használatára, a gazdaság által nyújtott lehetőségek kiaknázására, a szolgáltatások igénybevételére. A célok kitűzésénél, a beavatkozások tervezésénél szem előtt kell tartani, hogy az eredmények mindenki számára elérhetőek legyenek.

Az **ÉRTÉKMEGŐRZÉS** és **ÉRTÉKTEREMTÉS** Újpest meglévő jó adottságainak megtartását és további erősítését szolgálja. Az épített és természeti környezet, valamint a gazdaság és a társadalom területén is gazdag hagyományokkal bír a kerület, amelynek ápolásáról gondoskodni kell. Továbbá biztosítani szükséges, hogy az új tervek és új alkotások mindig új értékek létrehozását is jelentsék.

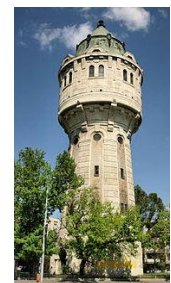
1. ábra: Élhetőség¹

2. ábra: Fenntarthatóság¹

3. ábra: Esélyegyenlőség¹

4. ábra: Épített környezet értékei

¹ képek forrása: „A büszkeség összeköt minket”, Újpest Önkormányzat kiadványa

3. CÉLOK

A helyzetelemzés és helyzetértékelés feltárta a fejlesztés szempontjából fontos azon összefüggéseket, amelyek a célrendszer alapjául szolgálnak. Az átfogó célok nem különíthetők el élesen egymástól, ami azt jelenti, hogy a részcélok sem csoportosíthatók kizárólag egy-egy átfogó cél alá. A településfejlesztési koncepció a négy horizontális fejlesztési elv mellett **hat átfogó és 16 részcélt** határoz meg.

3.1. Újpest átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A koncepció célrendszerének keretét a szemléleti alapvetések (horizontális célok) mellett az **ÁTFOGÓ CÉLOK** alkotják, amelyek a kívánt jövő elérését szolgáló több ágazatot, tematikát is átfognak.

Átfogó célok:

- Önálló identitást megtartó kerület.
- Kompakt város – helyben elérhető, minőségi szolgáltatások, munkahelyek.
- Versenyképes gazdaság.
- Színvonalas, bő kínálati paletta a sport és szabadidő-eltöltés területén.
- Duna integrálása a kerület életébe.
- Vonzó környezet – kiváló életminőség.

Az átfogó célok meghatározása Újpest legfontosabb erősségeire – meglévő erős identitására, hagyományaira, környezeti és gazdasági lehetőségeire, sokszínű és értékőrző városi arculatára – támaszkodva történt. A meglévő adottságok kihasználásával és a gyengeségekre való figyelemmel nyílik mód a kerület előtt álló kihívások leküzdésére és a lehetőségek kiaknázására. Ezáltal biztosított az előremutató, igenlő szemlélet a fejlesztéspolitikában.

átfogó cél

Önálló identitást megtartó kerület.

Újpest megalapítását követően, a főváros szomszédságában önálló várossá, népességszámát és gazdasági erejét tekintve az ország egyik legjelentősebb középvárosává fejlődött. A kerület identitásának része a korabeli önálló városként létrehozott épített környezet és az a jelentős közösségi infrastruktúra hálózat, mely a mai napig szolgálja a kerület közigazgatását, kulturális, oktatási és egészségügyi életét. Az épített értékek állapota azonban gyakran leromlott, a létesítmények alulhasznosítottak, elhagyottak. A kerület történetében fontos szerepet játszottak azok az Újpesten született vagy tevékenykedett tudósok, mérnökök, művészek, sportolók és közéleti személyiségek, akire ma is büszkék a kerületben lakók - bemutatásuk, köztudatban tartásuk fontos feladat. Újpest önálló identitása érték, megőrzése a következő generációk számára a kerület kiemelt feladata.

Újpest Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja, hogy megtartsa számos elemből álló helyi identitását, erősítse a helyi lakosság lokálpatriotizmusát és ezzel a különböző kerületi társadalmi csoportok közötti kohéziót. A lokálpatriotizmus mai is igen erős Újpesten, mely nemcsak a helyi kulturális és történelmi összetartozás formájában jelenik meg, de hatással van a kerület társadalmi, gazdasági életére is.

Fontos feladat Újpest hagyományos városkarakterének megőrzése, épített örökségének, emblematikus épületeinek és létesítményeinek ápolása, funkcióval való ellátása, hasznosítása, illetve természeti értékeinek védelme, mely fókuszáltan a különböző városrehabilitációs programok keretében történhet meg. A fejlesztések során a különböző karakterű területeken mindig cél kell, hogy legyen a hely karakteréhez alkalmazkodó, vagy azt jó irányban fejlesztő értékteremtés.

A kerületi és a helyi, városrészi közösségek erősítése jelenleg is kiemelt cél, melynek folytatása a helyi civil szervezetek bevonásával a jövőben is fontos feladat. Ennek része a kulturális és egyéb közösségi programok szervezése, melyben az önkormányzat közvetlen kezdeményezőként vagy koordinátorként, támogatóként is szerepet vállalhat. Újpest történelmi múltjának, hírességeinek bemutatását, megismertetését a szélesebb rétegekkel segítheti az önkormányzat, a helyi intézmények és társadalmi szervezetek együttműködésében megvalósítható programok illetve közterületi információs rendszerek kiépülése.

átfogó cél**Kompakt város – helyben elérhető, minőségi szolgáltatások, munkahelyek.**

Újpest a növekvő népességét jól kiszolgáló, arányosan összetett funkciókínálattal és összességében kedvező zöldfelületi ellátottsággal rendelkezik. Jelentős belső területi tartalékai, alulhasznosított vagy kihasználatlan barnamezős területei vannak, amelyek fejlesztési potenciálja kihasználható. A kerület városszövege nagymértékben tagolt, a gazdasági területek sokszor a lakóterületeken belül helyezkednek el, egyes lakóterületek a kerület központi részeitől távol fekszenek, mások a gazdasági területek közé ékelődnek. A kerületközpontban kialakult meglévő funkcionális komplexitást veszélyeztetik a kereskedelem és a szolgáltatások igénybevétele terén bekövetkezett változások, a bevásárlóközpontok és hipermarketek térnyerése. A Városkapu térségében nem alakult még ki a kellően összetett funkciókínálat. A kertvárosias területek és részben a lakótelepek helyi alközpontjai hiányoznak, vagy fejlesztésre szorulnak. A Duna megközelítése és használata megoldatlan.

Újpest Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja a kerület olyan kompakt módon történő kialakítása, amely helyben biztosítja lakóinak a szolgáltatások, az intézmények, a munkahelyek és a lakóhelyek széles választékát megfelelő minőségben és mennyiségben, és amelyet a hatékony és harmonikus városszerkezet, a kis távolságok, a jó minőségű, biztonságos és differenciált közlekedési kapcsolatok jellemeznek kifejlett szerepkörű központok és összetett területhasználat révén.

A területekkel való takarékos gazdálkodásra, a barnamezős területek hasznosítására és a szabadterületek, zöldterületek megőrzésére, fejlesztésére kell törekedni. Új területek igénybevétele helyett a meglévő, infrastruktúrával ellátott területek hasznosítása és fejlesztése a cél. A kihasználatlan, felhagyott területek újrahasznosítása vagy funkcióváltása, az alulhasznosított területek potenciáljának kiaknázása, és a működő gazdasági területek minőségének javítása a fenntarthatóságnak, az erőforrásainkkal való takarékos gazdálkodásnak megfelelő megoldás.

A közlekedési távolságok csökkentése, a felesleges utazások elkerülése, a helyi energiák kihasználása, az identitás erősítése érdekében a funkcionálisan összetett, a helyi adottságoknak megfelelően sűrű, ugyanakkor jól tagolt városszerkezet kialakítása szükséges. A kerékpáros infrastruktúra új hálózata javítja a kerületen belüli kapcsolatokat. A funkcionális összetettség egyaránt jelenti az intézmények lakóterületekhez való közelségét és a munkahelyek és lakóterületek vegyes elhelyezkedését. Ennek érdekében támogatni kell a lakóterületeken – különösen a központhiányos kertvárosias területeken – a szolgáltató funkciók bővülését, a konfliktust jelentő gazdasági területek funkcióváltását, valamint a zárvány munkahelyi területek értékes épített értékeinek megtartásával a lakóval vegyes (soft) kis környezetterhelésű kézműipar fejlesztését.

Az átalakuló területeken, a belső városrészekben fontos a zöldfelületi intenzitás növelése a zöldfelületi ellátottságban meglévő aránytalanságok csökkentése érdekében. A kihasználatlan erdőterületeket be kell vonni a kerület rekreációs kínálatába. A kerület szerves részeként kell kezelni a Dunát, meg kell teremteni a várossal való élő kapcsolatát.

A belvárosi rehabilitáció folytatása szintén hozzájárul a komplexebb funkciókínálathoz. A kerületközpont megerősítése az elérhető szolgáltatások körének bővítésén és a helyi vállalkozók lehetőségeinek javításán túl a helyi identitást és a kerület vonzerejét is erősíti. A Szent István tér és környezete Újpest igazi főtéréként attraktív, vonzó és élő központként kell működnie. A Városkapu térségének funkcióbővítése révén a terület komplex intermodális központtá válhat, ezzel hozzájárulva a helyi lakók teljesebb körű kiszolgálásához és a kerület fővárosi kapuszerepének erősítéséhez. Az Árpád út menti épületek felértékelése szükséges, hogy az út vonzó lineáris útvonalként köthesse össze a Dunát Újpest keleti végpontjával: a Víztorony terével és a felüljáróval.

Káposztásmegyer új Intermodális Központtal gazdagodik, ami mind közlekedési szempontból előnyös, mind szolgáltatásaiban, funkcióiban hasznos a lakótelep lakosságának és az újpesti, agglomerációs ingázóknak.

Átfogó cél

Versenyképes gazdaság.

Újpest jelentős gazdasági potenciállal rendelkező kerület, korábbi jelentős szerepét a hagyományokkal rendelkező és fejlődőképes iparnak és infrastruktúrájának köszönhetően a fővároson belül fenn tudta tartani. A kerület egyaránt rendelkezik hagyományos, de ma is prosperáló ipari telephelyekkel, barnamezős területeken működő kisvállalkozási központokkal, illetve új, zöldmezős modern iparterületekkel. A helyi kiskereskedelmet a hagyományos hálózatok képviselik, melyek minőségi kihívásokkal és erős versenyhelyezettel küszködnek. A turizmus és szabadidőipar Újpest viszonylag új, feltörekvő ágazata, az átalakuló egészségipar pedig jelentős kapacitásokkal rendelkezik a kerületben, mindkét szektornak jelentős gazdasági potenciálja lehet a jövőben.

Újpest Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja, a helyi gazdaság versenyképességének erősítése, meglévő gazdasági ágazatok és szereplők megtartása, bővülésre, befektetésre ösztönzése illetve új sikeres ágazatok és vállalkozások kerületbe vonzása. Kiemelt cél a helyben foglalkoztatottság arányának növelése és a magasan kvalifikált munkahelyek létesítésének elősegítése, mely hozzájárul a fenntartható helyi gazdaság, a kompakt városszerkezet kialakításához is.

A gazdasági telephely körülmények javításával, jelenlegi barnamezős területek fejlesztésével, alulhasznosított ingatlanok gazdasági életbe való bevonásával Újpest mint gazdasági központ és mint potenciális befektetési célpont is tudja pozícióját erősíteni. Befektetési helyszíneként szerepet kapnak barnamezős ingatlanok (egykori ipari, honvédségi, vasúti területek), a kerületközpont és a Városkapu térségének kedvező közlekedési adottságokkal rendelkező fejlesztési területei, egykori gazdasági és közösségi létesítmények, melyek mára elvesztették funkciójukat, illetve a városfejlesztéshez és rehabilitációhoz kapcsolódó kiemelt területek.

A helyi nagyvállalatok magas termelékenysége, versenyképessége és a hozzá kapcsolódó innováció hatása fontos hogy megjelenjen a helyi kis-és középvállalkozói szektorban is, ennek érdekében szükséges, hogy a szektor szereplői megfelelő vállalászási ismeretekkel rendelkezzenek, élni tudjanak a támogatott finanszírozási lehetőségekkel és kooperáljanak a gazdasági élet többi szereplőjével. Ebben fontos szerepet kell, hogy kapjanak az érdekvédelmi szervezetek, a gazdasági szereplők önszerveződése és a különböző önkormányzat- állam-gazdasági szféra között létrejövő együttműködési formák.

A magas hozzáadott értéket előállító, tudás- készség- és zöldalapú gazdaság alapvető igénye a kvalifikált munkaerő, melyet a helyi és térségi oktatási és szakképzési rendszer tud biztosítani. Gazdasági szereplők körében is növekvő szerepet kell, hogy kapjon az energiatakarékosság és a megújuló energiaforrások használata, melyben Újpest ma még kis mértékben kiaknázott potenciállal rendelkezik.

Erősíteni szükséges a nagyobb és kisebb gazdasági vállalkozások helyi kötődéseit, elkötelezettségét és azt, hogy Újpest számára működésük előnyökkel járjon. Ennek hagyományait érdemes feléleszteni.

átfogó cél

Színvonalas, bő kínálati paletta a sport és szabadidő-eltöltés területén.

Újpest hagyományosan aktív sportélettel rendelkezik és széleskörű sportolási lehetőséget biztosít a lakosság számára. A kerület egyik erőssége a szabadidő-ipar fejlettsége és az értékes természetközeli területek nagy száma. Ugyanakkor jelentős adottságok maradnak kihasználatlanul – különösen az erdők és a vízparti területek tekintetében. A társadalmi szokások, az életmód változása, a népesség növekedése és egészségi állapota egyszerre adnak feladatot és biztosítanak lehetőséget, így folyamatos teendőket jelentenek ezen a téren. A meglévő sportterületek és szabadterületek állapotának fenntartása és új területek ezen funkcióknak megfelelő kialakítása párhuzamos kihívásként jelentkezik.

Újpest Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja a meglévő hagyományokra építve, a kerületen túlmutató szerepkörű és Újpest identitásához hozzájáruló szabadidős és sporttevékenységek széles körének biztosítása és a kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése. A kerület a helyi igények kielégítése mellett fontos célnak tekinti, hogy infrastruktúrája által bekapcsolódhasson nemzetközi játékok és versenyek szervezésébe. Területet és helyet biztosítson versenyek lebonyolítására illetve a felkészülést segítő edzőpályák és termek biztosítására.

A meglévő lehetőségek jobb kihasználása és a lakosság minél szélesebb körének bevonása érdekében a sporttevékenységek népszerűsítésére, a sportélet támogatására van szükség. Szemléletformálással, közösségépítéssel, rendezvényekkel lehet tovább erősíteni a sport szerepét Újpest életében.

Jelentős szerepe van az infrastruktúra fejlesztésének is. A hiányzó funkciók pótlása, a nem jól kiszolgált tevékenységek támogatása néhány esetben csupán kisebb beavatkozásokat, esetenként szemléletmódbeli

változást, máskor nagyobb beruházásokat igényel. Különösen fontos a gyermekek bevonása, és ennek érdekében az óvodai és iskolai sportlétesítmények fejlesztése. A változó állapotú sportterületek, sportpályák és kiszolgáló épületek felújítása, igényeknek megfelelő átalakítása a mindennapi testedzés és a versenysport érdekeit egyaránt szolgálja. Új sportcsarnokok és uszoda építésével mindenki számára kényelmesen, jó minőségben válnak elérhetővé a mozgás helyszínei.

A Duna-part kihasználása, hozzáférhetővé tétele a tulajdon-, kezelői-, és üzemeltetői viszonyok alapján és a vízi sportok fejlesztése, újraélesztése kiemelt feladat (pl: Zászlóshajó projekt), melyhez Újpesten az adottságok és a hagyományok rendelkezésre állnak. A kerékpározás támogatása részben szemléleti kérdés. A közterületek átalakításával, a közlekedési felületek újraosztásával jelentős lépéseket lehet elérni ezen a téren. A kerékpározás terjedése a közlekedési szokások megváltozásán keresztül a városi környezet minőségének javulását is segíti.

A zöldfelületi fejlesztések szintén összetett célt szolgálnak, és a rekreációs és sportolási lehetőségek körét is bővítik. Újpesten jelentős erdőterületek állnak rendelkezésre, melyek hasznosítása révén tovább bővíthetők a helyben elérhető rekreációs lehetőségek. A sportfunkciók kiemelt célterülete a Duna mente és a Szilas patak - Tábor utca – Farkas-erdő, Megyeri úti stadion térségei, illetve a Megyeri út. A Tarzan Park és az Aquaworld családi rekreációs szerepe és látogatóvonzó képessége fontos fejlesztendő értékek.

átfogó cél

Duna integrálása a kerület életébe.

Újpest számára a Duna-part hatalmas lehetőségeket tartogat, különösen a sport- és rekreációs használat terén. A Duna mentén jelentős méretű erdősült és egyéb zöldfelületek találhatóak (Népsziget, Palotai-sziget, vízbázis területek), így a zöldfelületi hálózatban is kiemelt szereppel bír. Ugyanakkor a part jelenleg kevésbé használható. A vízbázis lelőhely területén és a honvédelem által használt területeken a partszakasz jelentős hosszban teljesen elzárt. A honvédségi funkció fennmaradásához alkalmazkodni kell. A Palotai-sziget védett természeti területeinek hasznosíthatósága korlátozott, továbbá a területbe ékelődik az Észak-pesti Szennyvíztisztító telepe is. A Váci út menti területek átjárhatatlanok, a partra való lejutás és a part használata megoldatlan. A Duna, mint vízi út, szintén kihasználatlan, a közforgalmú hajózás feltételei kedvezőtlenek.

Újpest Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja a Duna szerepének felértékelése, a vízhez való hozzáférés biztosítása, a part használatának kialakítása, rendezése, a Duna integrálása a kerület életébe, a Duna-part beemelése a helyi identitást meghatározó elemek közé. Ennek eszköze lehet jelentősebb fejlesztési projekt megvalósítása (pl: Zászlóshajó projekt, Duna sor), a parti sétányok, ösvények, kerékpárutak egyéb fejlesztések kiépítése, és az ott lévő zavaró funkciók lépésről-lépésre történő visszaszorítása. A cél eléréséhez a Főváros együttműködése és a fővárosi közös célokkal megteremtett összhang az alapfeltétel.

A folyó a természettel való kapcsolattartás fontos szereplője, így a városi életben az életminőséget, az élhetőséget jelentősen növelő tényező. A vízhez kötődő és vízparti sport és rekreációs tevékenységek lehetőségének biztosítása kiemelt feladat. Könnyen hozzáférhető, végigjárható, rendezett partra van szükség. Biztosítani kell a gyalogos és kerékpáros megközelítés lehetőségét, az oda vezető kiszolgáló utakat és a látogatók számára a kulturált parkolókat, hogy a kerület minden részéből, illetve más kerületekből,

agglomerációs településekről is könnyen, gyorsan, egyértelműen lehessen a Dunához jutni, és az ott lévő létesítményeket ellátni, kiszolgálni és használni. Ki kell alakítani a parti sétányok és kerékpárutak rendszerét annak érdekében, hogy a folyó ne csak pontszerűen legyen megközelíthető, hanem a lehető legnagyobb hosszban végigjárható legyen. Ez egyszerre segíti a folyóparti élmény átélését és szolgálja a part biztonságát is.

Sportolást szolgáló létesítmények kínálatának bővítésére van szükség. A vízi sportok, a Dunán való evezés lehetőségén túl a part is ideális helyszín a mozgásra. A használaton kívüli vagy a part közelében indokolatlan használatú területek funkcióváltásával alkalmasak lehetnek új sportlétesítmények befogadására. A Népsziget rekreációs használatának biztosítása és a Palotai-sziget természetvédelmi szempontok figyelembe vétele melletti bemutatathatósága a cél. Ennek érdekében megközelítésükről, végigjárhatóságukról kell gondoskodni.

A Duna alternatív közlekedési szerepe kihasználható. A hajózás kapcsolódásait, elérhetőségét és komfortját is biztosítani szükséges. A legfontosabb a hajókikötők kényelmes, hatékony megközelíthetősége, az átszállási és parkolási lehetőségek komfortos biztosítása. A BKK hajókikötőt a használók számára fel kell értékelni, az oda érkezők számára a Szent István tér és központ megközelítését javítani kell. Szorgalmazni kell a megfelelő hajóflotta létrehozását és az igényekhez igazodó menetrendek kialakítását. A vízi turizmus lehetőségeit szintén fejleszteni kell.

A vízparti fejlesztésekkel és az árvízvédelem mai kihívásaival összhangban az árvízi védművek fejlesztéséről is gondoskodni kell.

átfogó cél

Vonzó környezet – kiváló életminőség.

Újpest kiemelkedő értéke a védett és értékes természetközeli területek nagy száma, az erdő- és zöldterületek jelentős aránya, a Duna közelsége, valamint az épített örökség elemei. Ugyanakkor az adottságok nagymértékben kihasználatlanok, különösen igaz ez a vízparti területekre és az erdőkre. A közcélú zöldfelületek részben megújulásra szorulnak, területi eloszlásuk egyenlőtlen, a belső városrészekben, különösen a gazdasági területeken alacsony a zöldfelületi intenzitás. Az értékes épületállomány részben leromlott állapotú. A közterületek megújítását folytatni szükséges.

Újpest Önkormányzatának hosszú távú átfogó célja a páratlan természeti és épített környezet adottságaira támaszkodva egészséges, vonzó, minőségi, tiszta és zöldfelületekben gazdag települési környezet megteremtése, értékeinek megőrzése, ezáltal lakóinak kiváló életminőség biztosítása.

A vonzó környezet fontos eleme a hozzáférhető, differenciált, az eltérő használatokat jól kiszolgáló, rendszeresen karbantartott zöldfelületi hálózat. Ennek érdekében fontos egyrészt az alacsony zöldfelületi intenzitással rendelkező területeken a zöldhálózat fejlesztése, a közkertek, játszóterek megújítása, újak kialakítása és közterületi fasorok telepítése, másrészt az átalakuló területeken a zöldfelület méretének növelése, a változásokat elősegítő szabályozási környezet kialakítása keretén belül a szükséges mértékű zöldfelületi arány biztosítása. A kerületi lehetőségek szélesítése érdekében szükség van a jó adottságként nagy mennyiségben rendelkezésre álló külső szabadterületek rekreációs hasznosítására a természetvédelmi szempontok érvényesítése mellett. A Duna-part elérhetőségének, a Palotai-sziget bemutatathatóságának, a Népsziget és a Farkas-erdő hasznosításának biztosítása, a Mogyoródi-patak és a Szilas-patak környezetének

rendezése a feladat. A meglévő, hasznosított zöldfelületek esetében a fenntartás színvonalának javítására kell törekedni.

Az életminőség javítása érdekében a megkezdett közterület fejlesztések folytatása szükséges. A városrészek közterületi arculatának kialakítására az arculatnak megfelelő burkolatok, köztárgyak, utcabútorok, zöldfelületi elemek meghatározásával, a felületek igényeknek megfelelő felosztásával. A közterületek tisztaságának fenntartása részben kerületi feladatokat jelent. Szükség van a lakosság környezettudatosságának erősítésre, szemléletformálásra is a fenntarthatóság, karbantarthatóság érdekében. Be kell vonni a helyi lakókat és vállalkozásokat a környezetük alakításáról szóló döntésekbe, ezáltal erősíthető a helyi közösség és tudatosítható a közös területekért való közös felelősség.

A gyalogos és kerékpáros közlekedés lehetőségeinek fejlesztésére, a „lány” közlekedési módok terjedésének támogatására és népszerűsítésére van szükség. A közterületek humanizálása, a forgalomcsillapítás, a gyalogosokat előnyben részesítő felületek növelése az élhetőséget, a helyi kereskedelmet és a szolgáltatók üzleti lehetőségeit, továbbá a környezet védelmét egyaránt szolgálja. Gondoskodni kell a parkolási problémák kezeléséről.

A jelentős építészeti értékek megóvása, fenntartása részben jogi védelemmel, részben kerületi támogatással, ösztönzéssel és jelentős mértékben megfelelő hasznosítással valósítható meg. Gondoskodni kell többek között a Víztorony megfelelő hasznosításáról is. A gazdasági területeken lévő értékes épületek használatát, felújítását, az értékvédelmi elvek figyelembe vétele melletti megújítását, széleskörű hasznosíthatóságát gazdasági/kereskedelmi-szolgáltató/iroda/lakó vegyesen kell szorgalmazni. Ezáltal a területek értéke növelhető, a helyi identitás erősíthető és az értékek továbbélése biztosítható.

3.2. Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

Az átfogó célok együttes figyelembevételével azok a **RÉSZCÉLOK** kerültek meghatározásra, amelyek megvalósítása eredményeként Újpest a jövőben alkalmassá válik a kitűzött jövőkép elérésére.

részcél

Térségi szerepkör fejlesztése, támogatása.

Újpest az észak-pesti agglomeráció és Budapest között több szempontból kapu szerepet tölt be, ami a kerület irányában egyrészt terhelésként jelentkezik, másrészt lehetőséget jelent. A Duna fontos települési kapcsolati lehetőséget jelent Újpest számára északi irányban akár Vácig is. A fővároson belül Újpest a gazdaság egyik motorja jelentős hagyományokra támaszkodva, megfelelő infrastrukturális potenciállal. Az ipari szerepkörön túl jelentős a kereskedelem területén és a rekreációs turizmusban betöltött szerepe. A kapuszerep különösen a közlekedés területén jelentkezik kihívásként. A vasút és a Duna közötti fekvés akadályt jelent a harántirányú kapcsolatok számára, miközben sem a vasút, sem a Duna helyi közlekedésben való szerepe nincs kellően kihasználva. A vasút vonalak a főváros egyéb területeivel, az autópályák és a Mogyoródi-patak az agglomeráció irányába korlátozzák a kapcsolatokat.

Újpest Önkormányzatának célja, hogy a kedvező földrajzi fekvésében rejlő potenciált minél hatékonyabban kihasználja. Ennek érdekében erősíteni kell a kapu szerepet, támogatni a közlekedési kapcsolatok erősítését, az intézményi kapcsolatok kiépülését és a vonzerőt jelentő szolgáltatások fejlődését.

A kerület elhelyezkedésére építve ki kell használni a kiterjedt vonzaskörzetet, az elérhető nagyméretű felvevőpiacot és a rendelkezésre álló bőséges munkaerő kínálatot, meg kell erősíteni Újpest kedvező gazdasági pozícióját. Erősíteni kell a helyben foglalkoztatottság arányát, új munkahelyek létrejöttét, melyek a kerület térségi szerepét erősítik. További befektetéseket kell vonzani az ipar, a szolgáltatások és a kereskedelem területén. Különösen támogatandó a tudásipar, az innovációs gazdaságfejlesztés és az alulhasznosított vagy használaton kívüli területek hasznosítása a befektetések számára. Újpest célja, hogy a meglévő kórházi kapacitások a jövőben is a kerület egészségügyi ellátását szolgálják, mint aktív osztályokkal rendelkező közkórház vagy amennyiben az állami átszervezés ezt nem teszi lehetővé, akkor mint magán egészségügyi szolgáltatóház. A kerület egészségügyi humán kapacitásainak és jó közlekedési kapcsolatainak köszönhetően képes súlyponti kórház befogadására is.

Támogatni kell a meglévő és elismert szerepkörre építve a turisztikai, kulturális és sport vonzerő további fejlődését, térségi vonzaskörzettel rendelkező intézmények, létesítmények és események létrejöttét. Kiemelt szerepet kap a Duna-part feltárása és fejlesztése, mely a belső kerületek lakosai számára a folyóparti rekreációs, szabadidős és turisztikai élményt nyújthatja.. A Városház központ és a sűrűn beépült lakóterületek térségében a helyi kiskereskedelem erősítése, a specializáció támogatása, a szolgáltatáskínálat bővítése nem csupán a fővároson belüli és térségi szerepet erősíti, hanem segíti a kompakt, összetett, fenntartható város kialakulását, a városi életminőség javulását is.

A fejlődés infrastrukturális hátterét érintően meghatározó szerepe van a kötöttpályás közlekedési kapcsolatok fejlesztésének. Az M3 metró meghosszabbítása a városhatár térségébe, a városi-elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése, valamint ezekhez kapcsolódóan az intermodális csomópont kiépítése jelentősen hozzájárulna – Káposztásmegyer elérhetőségének javításán túl – az agglomerációs forgalom közösségi közlekedés irányába való átteléréséhez.

Támogatni kell a beépített területeken átvezető, meglévő közúti elemek tehermentesítését a forgalomra kevésbé érzékeny területeket érintő új közúti nyomvonalak kiépítésével, az utazásokat térben és időben is lerövidítő új dunai keresztesítés megteremtésével Újpest déli részén.

A vízi közlekedés támogatása, a városi személyhajózás térségivé fejlesztése tovább bővítheti a közlekedési lehetőségeket és erősíti a kapuszerepet.

A kerékpározás, a szomszédos települések, kerületek elérését biztosító kerékpáros infrastruktúra, és kiemelten a Duna-menti EuroVelo útvonal fejlesztése a közlekedési alternatívák bővítésén túl a környezet terhelésének csökkentéséhez, az egészséges életmódhoz, a sportolási lehetőségek bővítéséhez és a turisztikai vonzerő növeléséhez is hozzájárul.

*részélt
támogató
lehetőségek
eszközök*

- ▶ intézményi kapcsolatok kiépítése
- ▶ gazdasági befektetések további ösztönzése
- ▶ turisztikai, kulturális beruházások támogatása
- ▶ tematikus programok és projektek támogatása
- ▶ szolgáltatásbővítés, specializáció támogatása
- ▶ közlekedési infrastruktúra bővítése, fejlesztése
- ▶ a metró 3 rekonstrukció és meghosszabbítás támogatása
- ▶ vasúti és elővárosi fejlesztések elvi támogatása
- ▶ Káposztásmegyeri IMK támogatása

► Aquincum-Újpest Duna-híd és Körvasútsor elvi támogatása

részcél

Hatékony városszerkezet, takarékos területhasználat

Újpest zöldfelületekben, szabadterületekben gazdag, sokoldalú munkahelyekkel, széles lakóhelykínálattal rendelkezik, intézményi ellátottsága megfelelő, azonban a funkciók eloszlása nem mindig ideális. A kertvárosias területeken jellemző a helyi alközpontok hiánya, a Károlyi városnegyed közösségi terekben szegény. A gazdasági területek sok esetben a lakóterületek közé ékelődnek, állaguk romló tendenciát mutat. Dél-Újpesten lakóterület ékelődik gazdasági területek közé, Székesdűlő lakóterülete távol esik a kerület központi részeitől. A Duna-part és az erdők, az egykori laktanyák és az egykori városüzemeltetési területek potenciálja kihasználatlan.

Újpest Önkormányzatának célja a hatékony városszerkezet és a takarékos területhasználat. Ezáltal megőrizhetőek a beépítetlen területek, támogatható a környezeti fenntarthatóság. Az alulhasznosított területek hasznosításával vagy funkcióváltásával javítható a környezeti állapot, kedvezőbbé válhat a településkép, megszűnhetnek a lakókörnyezetet zavaró funkciók, betölthetőek a funkcióhiányok.

A komplex területhasználat révén elkerülhetőek a fölösleges utazások, előnyhöz jutnak a környezetkímélő, „lágy” közlekedési módok. A kis távolságok pénzt, időt és energiát takarítanak meg, hozzájárulnak a város élhetőségéhez. A kompakt településszerkezet révén csökken az infrastruktúrák kiépítésének és fenntartásának költsége, hatékonyabb a városüzemeltetés. A helyi értékek kihasználása segíti azok megőrzését és erősíti a helyi identitást.

A központhiányos, lakódominanciájú területeken szükség van a lakófunkciót kiegészítő tevékenységek bővítésére. Megyer kertvárosban, az Északi és Újpest kertvárosban intézményi, lakossági szolgáltatást biztosító funkciók megtelepedése a cél. A kívánatos funkciók megjelenését szabályozási eszközökkel lehet segíteni, ugyanakkor gondoskodni kell a városképet érintő nem kívánt hatások elkerüléséről.

A kerület jelentős, funkcióváltásra érdemes, nem zöldmezős területi tartalékokkal rendelkezik a fejlesztések számára. A legjelentősebb tartalékok a Váci út mentén, Istvántelek területén, egykori laktanyák területén, egykori városüzemeltetési területek (vízmű, hőerőmű) helyén és Káposztásmegyer környezetében állnak rendelkezésre, de további kisebb kiterjedésű területek többfelé megtalálhatóak. Új funkciók számára és a meglévők bővítésére mindeneke előtt ezeket a tartalékokat kell igénybe venni.

A kerületben még meglévő beépítetlen területeket meg kell őrizni a tagolt településszerkezet és a zöldfelületi rendszer védelme érdekében. Ezzel párhuzamosan szükséges a zöldterületeket és a rekreációs területeket fejleszteni. Kiemelten fontos a Duna-part helyzetbe hozása és az erdőterületek bekapcsolása a város zöldfelületi, rekreációs hálózatába, valamint a vízfolyások mentén zöldfolyosók kialakítása és a patakok revitalizálása. Az alacsony zöldfelületi ellátottságú lakóterületeken (pl. Károlyi városnegyed) gondoskodni kell a lehetőségek bővítéséről új játszóterek létesítésével, közterületek fejlesztésével, a közterületek fásításával. A funkcióváltó területeken biztosítani kell a nagyobb zöldfelületi arány elérését.

A településrendezési tervek felülvizsgálatakor kiemelt figyelmet kell fordítani a nagyobb új beépítéseket befogadó átalakuló területeken a lakásszámokra, a parkolás, zöldfelület, földszinti funkciók megoldásaira, a közterületek (előkertek) szélességeire és a tervezett változások hatásaira.

<i>részélt</i>	▶ kompakt, vegyes területhasználat megtartása
<i>támogató</i>	▶ belső területi tartalékok kihasználása
<i>lehetséges</i>	▶ beépítésre nem szánt területek megőrzése
<i>eszközök</i>	▶ zöldterületek és rekreációs területek fejlesztése
	▶ színvonalas építészeti minőség megkövetelése
	▶ vonzó közterületek

részélt

Differenciált központrendszer kialakítása, közösségi terek létrehozása

Újpest tagolt, sokarcú, összetett települési struktúrával rendelkezik, amelyben azonban nem mindenhol alakult ki a központok differenciált, egyedi funkcionalitású, egymást segítő rendszere. A kerületközpont megerősítésre szorul, a Városkapu mellékközponti szerepkörei nem épültek ki kellő mértékben, intermodális szerepköre hiányos, a város egyes területein hiányoznak a helyi központok, a közösségi terek elégtelenül állnak rendelkezésre.

Újpest Önkormányzatának célja a kerület térségi szerepkörének megfelelő differenciált központrendszer létrehozása, amely egyszerre képes kiszolgálni a főváros és az észak-pesti agglomeráció közötti kapuszerepből következő elvárásokat, megoldani a fővároson belüli központrendszer kerületet illető feladatait, és biztosítani Újpest összetett települési szövetének struktúrálását, a kerületi igények lakó- és munkahelyekhez minél közelebbi kiszolgálását, az élhető város igényének megfelelő közösségi terek biztosítását.

Budapesti szintű mellékközpont a kerületben a Városkapu térsége. A meglévő földrajzi adottságok kihasználása érdekében szükséges a terület intermodális szerepkörét érintő fejlesztésének folytatása. Mindamelllett hosszú távon a városi-elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése és az új Duna-híd megvalósítása teheti teljessé a Városkapu közlekedési csomóponti szerepét. A központ funkcionális kínálatát bővíteni szükséges, hogy a közlekedési módváltáson túli feladatokat is minél nagyobb mértékben el tudjon látni. Ezáltal egymást erősítheti a csomóponti és a funkcionális központi szerepkör.

A kerület másik fontos intermodalitást biztosító helyszíne Káposztásmegyer – Rákospalota határán jöhet létre, amennyiben a szükséges közlekedési nagyberuházások megvalósulnak. Ebben az esetben is igaz, hogy az említett közlekedést érintő fejlesztéseken túl gondoskodni kell a kötöttpályás közlekedési eszközökre való átszállást biztosító parkolási lehetőségekről is, valamint a térség funkciókínálatát érintő beavatkozások elengedhetetlenek, hogy kiaknázható legyen a kialakuló helyzeti energia.

A Szent István tér Újpest központja, arculatának és identitásának meghatározó szereplője, fővárosi léptékben szemlélve kiemelt jelentőségű helyi központ. Önállóan is szükséges foglalkozni további minőségi fejlesztésével. A környező sűrűn lakott területeknek köszönhetően az Árpád út – Rózsa utca térsége bír még jelentős központfejlesztési lehetőséggel. Itt fontos a kerületközpont közelsége miatt a központi funkciók szerepének megtalálása, a differenciálás.

A kertvárosias területeken (Újpest kertváros, Északi kertváros, Megyer kertváros) jellemző az intézményi funkciók, szolgáltatások, kereskedelem feladatait befogadó központok hiánya, a Károlyi városközpontban szegényes a közösségi terek kínálata. A nagy kiterjedésű lakóterületeken szükség van a helyi központok

fejlesztésére, amelyek képesek a helyi identitás erősítésére, segítik a kompakt város, a kis távolságok városának megvalósulását. A közösségi terek, a közkertek, játszóterek kínálatának bővítése, minőségük fejlesztése, a közterületek gyalogosbarát átalakítása a városi életminőség javításához és a helyi közösségek megerősödéséhez járulnak hozzá.

A kerület élhetőségét meghatározzák a fő közlekedési folyosók, a lineáris tengelyek, amelyek közlekedési szerepükön túl központi, szolgáltató és kereskedelmi szerepet is betöltenek, emiatt arculatuk, funkcionális kialakításuk és minőségük, állapotuk fejlesztendő. Kiemelt feladat ebben az értelemben az Árpád út humanizálása.

<i>részcél</i>	▶ Városkapu térség fejlődésének elősegítése
<i>támogató</i>	▶ Kerületközpont további minőségi fejlesztése
<i>lehetséges</i>	▶ lokális központok rendezése, kialakítása
<i>eszközök</i>	▶ közterek fejlesztése, gyalogosbarát kialakítása
	▶ lineáris tengelyek fejlesztése
	▶ Árpád út humanizálása
	▶ Káposztásmegyeri IMK támogatása
	▶ Víztorony és közvetlen környezete lokális központtá fejlesztése

részcél

Erős, sokoldalú kerületközpont

Újpest központja a hagyományos kiskereskedelem és a helyi szolgáltatások jelentős helyszíne, a helyi identitás, a kerület arculatának meghatározója, ezért különösen lényeges, hogy a jelentős beavatkozások ellenére a közterületek állapota még nem megfelelő, a rendelkezésre álló felületek felosztása nem követi a kor elvárásait, a gyalogos és kerékpáros közlekedés feltételei nem kielégítőek, állandóak a parkolási problémák. Az épített környezet megújításra, az értékek védelemre szorulnak. A vállalkozói aktivitás elmarad a kívánatostól. A kulturális kínálatot és intézményrendszert fejleszteni kell.

Újpest Önkormányzatának célja erős, sokoldalú kerületközpont kialakítása. Cél, hogy a fizikai környezet további fejlesztésén, a közterek, a zöldfelületek és az épített értékek megújításán keresztül a központ vonzóbbá, értékesebbé váljon, a gyalogosok és kerékpárosok számára a terület jobban használható legyen, rendezettebbek legyenek a parkolási lehetőségek. A gazdasági környezet, a szolgáltatások javítása révén komplexebb funkciókínálat jelenjen meg, lehetőséghez és versenyképességi előnyhöz jusson a helyi kiskereskedelem. A városszövetbe illeszkedő kiskereskedelem támogatásának lényeges eleme az Újpesti Piac és Vásárcsarnok megújítása.

A kerületközpont fejlődése érdekében a Szent István téren megkezdett rehabilitációt folytatni szükséges. A használók igényeinek és észrevételeinek felmérése alapján lehet a legjobb megoldásokat, válaszokat megtalálni arra, hogy hol és milyen beavatkozások indokoltak. A várakozóhelyek hiányára koncentrált parkolást lehetővé tevő létesítmény építése adhat választ. Előnyben kell részesíteni a gyalogos és kerékpáros közlekedést, ennek érdekében a forgalomtechnikai megoldások végiggondolása szükséges minden közterületi beavatkozásnál. A közterületek minőségének javítása fontos feladat, ugyanakkor az állagmegóvás, fenntartás is szükséges.

A sétálóutca, gyalogosbarát közterületek kialakítása hozzájárul a helyi kereskedelem és szolgáltatások támogatásához, a városi élhetőség javításához. Széles spektrumú kereskedelmi-szolgáltatási hálózat kialakítása szükséges, mégpedig a helyi kiskereskedelem előtérbe helyezésével, támogatásával. A megújulásra képes, versenyképes helyi vállalkozások által válik fenntarthatóvá és élővé a kerület központja. A központ megerősítése érdekében támogatni kell a terület funkcióinak további bővülését is. A városszövetbe illeszkedő kiskereskedelem támogatásának lényeges eleme a piac megújítása. Szükség van a kulturális létesítmények megújítására fizikai és intézményi beavatkozások területén egyaránt. Az étellel teli, városszerkezeti szerepét betölteni képes, kerületi identitást hordozó központ érdekében támogatni kell a térségi vonzerővel bíró kulturális, közösségi, sport rendezvények szervezését.

*részélt
támogató
lehetséges
eszközök*

- ▶ Szent István tér és a környezete rehabilitációjának folytatása
- ▶ közterületek minőségének javítása, állagmegóvása
- ▶ gyalogos és kerékpárbarát közlekedés fejlesztése
- ▶ parkolási problémák megoldása
- ▶ épített értékek megóvása
- ▶ helyi kiskereskedelem előtérbe helyezése, támogatása
- ▶ városszövetbe illeszkedő kiskereskedelem támogatása közterület fejlesztéssel (pl. piac megújítása)
- ▶ kulturális létesítmények megújítása
- ▶ lakásépítés és lakásállomány megújítás elősegítése
- ▶ befektetési helyszínek előkészítése
- ▶ térségi turisztikai vonzerő növelése
- ▶ Szent István tér és Duna közti gyalogos kapcsolat felértékelése, Szabadság park megújítása

részélt

Megújuló, minőségi barnamezős és gazdasági területek

Újpest jelentős belső területi tartalékokkal rendelkezik. A számos alulhasznosított vagy használaton kívüli, műszakilag már igénybe vett (barnamezős) terület komoly fejlesztési potenciált kínál. Az egykori ipari területek helyén több esetben elaprózott gazdasági területek (volt Pamutgyár, volt Bőrgyár területe) alakultak ki. Ugyanakkor a kerület területén jelentős számban találhatóak meg nagy helyigényű, működő üzemeket befogadó gazdasági területek is, amelyek esetében gyakoriak az eltérő használatból következő szomszédsági konfliktusok. A gazdasági területeken az értékes épületek jelenléte ellenére fennáll az épített környezet degradálódásának veszélye (Istvántelek).

Újpest Önkormányzatának célja a barnamezős és gazdasági területek megújulása. Az alulhasznosított és kihasználatlan beépített területek újrahasznosítása hozzájárul a beépítetlen területek megőrzéséhez, ezáltal a jobb levegőminőség, a helyi klíma védelméhez, valamint segíti az erőforrásokkal való takarékoskodást. A meglévő, kiépített infrastruktúrák hasznosíthatók, karbantartásuk biztosítható, nincs szükség új hálózatok kiépítésére. A meglévő területek hasznosítása hozzájárul a kompakt, vegyes használatú város kialakításához, a hiányzó funkciók kis távolságokon belül elhelyezhetők. A funkcióváltással a veszélyeztetett értékek

megőrizhetők, az esetleges károk, talajszennyezettségek felszámolhatók, a szomszédági konfliktusok csökkenthetők. A beavatkozásokkal párhuzamosan az elégtelen zöldfelületi intenzitás is növelhető.

A használaton kívüli területek kevesebb problémaforrást rejtenek, ezért jelentős fejlesztési potenciált hordoznak, újrahasznosításuk kiemelt feladat. Az alulhasznosított területek esetében az irodai-intézményi célú funkcióváltás vagy a környezet minőségi javításával, megújulásával együtt a további hasznosítás lehet követendő irány. A gazdasági területeken általános cél a zöldfelületi intenzitás növelése és a környezetkímélő technológiák előnyben részesítése.

A használaton kívüli és alulhasznosított területek igénybevételét kedvező szabályozási paraméterekkel lehet ösztönözni. A rendelkezésre álló, potenciálisan fejleszthető területek felmérésével, nyilvántartásával és kiajánlásával elősegíthetőek a piaci folyamatok. A beruházók felé nyitott, támogató, aktív, ösztönző politikára van szükség. A nagy egybefüggő, feltáratlan területek újrahasznosításának feltétele a megközelítés megfelelő biztosítása.

A meglévő értékes épületállomány számbavételén és védelmén túl hasznosításuk, funkcióval való megtöltésük is szükséges, összekapcsolva a felújítások támogatásával, ezáltal az épített értékek állagának további romlása megállítható, lehetővé válik az egyedi épületek kreatív építészeti felhasználása. Az értékek megóvása a területek felértékelődéséhez is hozzájárul. Az esetleges szennyeződések feltárása és felszámolása érdekében szakmai támogatást kell nyújtani a tulajdonosoknak.

Sok esetben kedvező megoldást jelent az átmeneti hasznosítás is, amely hozzájárul a területek rendezéséhez, állapotának fenntartásához és a későbbi fejlesztések előkészítéséhez. Átmeneti – akár sport vagy élmény központú – hasznosítás lehetőségével a lassan átalakuló területeken beindíthatóak a folyamatok.

*részcél
támogató
lehetőségek
eszközök*

- ▶ használaton kívüli és alulhasznosított, műszakilag igénybe vett területek hasznosítása
- ▶ jelentős szomszédági konfliktussal járó gazdasági területek funkcióváltása
- ▶ használaton kívüli, romló építészeti értékek funkcióval történő megtöltése, értékek megóvása
- ▶ új és régi harmonizációja
- ▶ szennyezettségek felszámolása
- ▶ környezetkímélő technológiák alkalmazása
- ▶ zöldfelületi intenzitás növelése
- ▶ megújulást, átalakulást segítő jogi, szabályozási környezet megteremtése
- ▶ barnamezős területek közlekedési feltárásának fejlesztése
- ▶ KKV-k telephelyfejlesztésének elősegítése
- ▶ önkormányzati tulajdonú barnamezők megfelelő hasznosítása

részcél

Tudás-, készség- és zöldalapú, innovatív gazdaságfejlesztés.

Újpest nagyvállalati struktúráját világszinten is versenyképes iparágak alkotják, versenyképességük és a foglalkoztatási szint megtartásához állandó technológiai és telephely fejlesztés szükséges. Újpest egykor a hazai elektrotechnikai és gyógyszeripari kutatás-fejlesztés központja volt, melynek humán és műszaki infrastruktúrája részben máig megmaradt és vállalati szinten tovább prosperál. További fejlődésük kerületi prioritás, mellyel a helyi gazdaság versenyképességének erősödését és magasan kvalifikált munkaerő Újpesten tartását is segítik. Az innovatív gazdaság legfontosabb alapja a képzett munkaerő, melyhez a kerületi oktatási intézmények csak részben tudnak hozzájárulni, folyamatos minőségi és kínálati bővítésük szükséges. A fenntartható gazdasági fejlődés fontos eleme az erőforrásokkal való takarékoskodás és így a megújuló energiaforrások jobb kihasználása.

Újpest Önkormányzatának célja a magas hozzáadott értéket előállító, innovációt folytató ágazatok megerősítése és új, kreatív és zöldalapú tevékenységet folytató ágazatok és gazdasági szereplők bevonása a kerületbe, elősegítve a helyben foglalkoztatott magasan képzett munkaerő arányának növelését, a helyi gazdaság versenyképességének erősödését.

Szükséges az oktatás, szakképzés igények szerinti fejlesztése, az önkormányzat, az állami intézményfenntartó, a helyi gazdaság szereplői és érdekképviselőik együttműködésében. A duális képzésben részt vevő vállalkozások támogatása szükséges hogy megfelelő gyakorlati képzési helyek kerüljenek kialakításra.

A vállalati szektor innovációs, kutató-fejlesztő tevékenységének folyamatos támogatása szükséges, illetve fontos, hogy ebbe a helyi kis- és középvállalatok is be tudjanak kapcsolódni. Elő kell segíteni a magasan kvalifikált munkaerőt foglalkoztató, üzleti szolgáltató szektor megjelenését is Újpesten. A kerület művészeti és kisépítési hagyományai megfelelő alapot teremthetnek a kreatív ipar újpesti megjelenésének és folyamatos fejlődésének. Mindhárom gazdaságfejlesztési programhoz megfelelő, gyakran speciális igényeket kielégítő telephelyek (inkubátorházak, vállalkozói központok, irodaházak) létrehozására van szükség a kerületben.

A vállalkozások körében is növelni kell az energiatakarékos technológiák és eljárások alkalmazását, az energiahatékonysági beruházások szintjét és a megújuló energiaforrások arányát. Ez utóbbira Újpesten több lehetőség is kínálkozik, a gazdasági szereplők – akár az önkormányzattal, közművállalatokkal együttműködve – komplex energetikai fejlesztéseket tudnak megvalósítani.

*részcél
támogató
lehetőségek
eszközök*

- ▶ a helyi ipar termelékenységét, piacra jutását és innovációját támogató fejlesztések
- ▶ vállalati kutatás-fejlesztési tevékenység erősítése
- ▶ kreatív ipar megjelenésének támogatása
- ▶ üzleti szolgáltató szektor megjelenésének elősegítése
- ▶ irodaházak építésének elősegítése a metrómegálló, Váci út környezetében
- ▶ oktatás, szakképzés helyi igények szerinti rugalmas fejlesztése
- ▶ megújuló energiaforrások alkalmazása

részcél

Gazdasági húzóágazatok megtartása, megerősödése.

Újpest gazdaságszerkezete összetett, megtalálhatók benne a modern nagyvállalatok, a sikeres és a sokszor kihívásokkal küszködő kis- és középvállalati réteg is. A telephelykínálat is hasonló mozaikos képet mutat, a hagyományos nagyvállalati telephelyek mellett nagy szerepet kapnak az elaprózódott barnamezős területek is, mindkét típus folyamatos fejlesztést igényel. A helyi foglalkoztatás növeléséhez Újpesten szükség van új gazdasági szereplők kerületbe vonzására és új telephely kínálat kialakítására is. Újpest egyik új fejlődő gazdasági ágazata a turizmus és szabadidőipar, melynek további fejlődését támogatni szükséges.

Újpest Önkormányzatának célja a meglévő gazdasági ágazatok versenyképességének növelése, telephely adottságainak javítása, illetve befektetés ösztönző tevékenységének erősítésével új gazdasági szereplők, foglalkoztatók kerületbe vonzása.

Fontos, hogy a meglévő ipari telephelyek tömegközlekedéssel való megközelíthetősége, a teherszállítási kapcsolatai, a környező közterületek minősége az igényeknek megfelelően legyen kialakítva. A teherszállítás, a munkahelyek megőrzése és a lakók védelmének érdekei közti egyensúlyra kell törekedni. Elő kell segíteni a helyi kis- és középvállalatok telephely bővítését és minőségi fejlesztését. A kerület adottságainak megfelelően a telephelykínálat bővítését elsősorban az alulhasznosított, barnamezős területek átalakításával illetve épületek újrahasznosításával lehet elérni, amiben az önkormányzatnak közvetlen előkészítői, fejlesztői szerepe is lehet (Hunyadi laktanya, kerületközpont és Városkapu térsége), illetve közvetetten szabályozói, koordinálói szerepével is elősegítheti a folyamatot.

Szükség van a nagyvállalati szektor mellett a helyi kis- és középvállalatok fejlesztésére, hogy képesek legyenek bekapcsolódni a helyi gazdasági életbe nagyvállalati beszállítóként, önálló innovátorként, illetve képesek legyenek új szakmai és vállalatvezetési tudások és készségek elsajátítására. Ebben kiemelt szerepe lehet a kamarának, vállalkozásfejlesztési szervezeteknek és a kerületi önkormányzatnak, mint koordinátornak.

A meglévő turisztikai kínálat és jövőbeni fejlesztések támogatása fontos feladat, elsősorban közlekedési, zöldterületi infrastruktúra fejlesztésekkel, közterület rendezéssel és információs rendszerek kiépítésével. A kerületen belüli turisztikai szolgáltatók összefogása, közös kiajánlás, megjelenés elősegítése, esetleg ennek térségi kiterjesztése ugyancsak a helyi turisztikai és szabadidőipar fejlődését szolgálhatja.

Új gazdasági szereplők kerületbe vonzásában és letelepítésében az önkormányzat befektetés ösztönző tevékenységének és vállalkozóbarát hivatali ügyintézésnek lehet kiemelt szerepe. Az önkormányzat belső szervezetében vagy önkormányzati tulajdonú cégben létrehozott, befektetés ösztönzéssel és városmarketinggel foglalkozó szervezeti egység hatékonyan és sikeresen valósíthatja meg ezt az önkormányzati célt.

<i>részcél</i>	▶ gazdasági telephelykínálat bővítése alulhasznosított ingatlanok bevonásával
<i>támogató</i>	▶ befektetés ösztönzés, új beruházások számának növelése
<i>lehetséges</i>	▶ helyi beszállítói hálózat megerősödésének elősegítése
<i>eszközök</i>	▶ turisztikai attrakciók fejlesztése
	▶ vállalkozóbarát önkormányzat

részcél

Intelligens mobilitás, helyi közlekedési rendszer fejlesztése

A lakosság emelkedő száma és az életszínvonal növekedése folytán az utazási igények is folyamatosan bővülnek. A megfelelő mobilitás biztosítása a közlekedési infrastruktúra tervszerű megújítását és a fenntarthatóság igényeinek megfelelő tudatos fejlesztését igényli.

A közúthálózat nagyobb része – mint minden település esetében – a beépített területek ellátását biztosító helyi úthálózatba tartozik. Már a korábbi elvárások szerint is teljes hosszban szilárd burkolattal kellene rendelkezniük (teljes kiépítettség). Az összefüggő lakóterületeken forgalomcsillapított (az épített környezethez illeszkedően csökkentett sebességű és átmenő forgalomtól mentes) úthálózat kialakítása várható el. A közúthálózat meghatározó pontjait (szűk keresztmetszeteit) jelentő csomópontokban a jövő igényeinek is megfelelő teljesítőképesség mellett a balesetmentes közlekedés fizikai feltételeit kell biztosítani.

A beépített területek, azon belül pedig elsősorban a lakó területek és a központok területei a lakosság számára meghatározó jelentőségű életteret jelentik, ennek megfelelően itt kiemelkedő szerepet tölt be a gyalogos közlekedés. A vonzó gyalogos közlekedés számára az épített környezethez illeszkedő, akadálymentesített és differenciált (gyalogos utca, sétányok, járdák, lakó pihenő övezetek gépjárműforgalommal közös burkolatai) infrastruktúra kialakítása a cél. Ugyanezek a területeken a fenntartható közlekedés biztosításában nagy szerepet tölthet be a környezetkímélő kerékpározás, melyhez az Újpestet lefedő összefüggő hálózat és kerékpártárolás megoldása elengedhetetlen.

Az újpesti lakosság jelentős részének otthont adó lakótelepek hosszú távú élhetőségének biztosításához többek között hozzá tartozik a megfelelő mennyiségű, rendezett kialakítású személygépjármű parkoló biztosítása is.

*részcél
támogató
lehetséges
eszközök*

- ▶ gyalogos és kerékpáros közlekedés fejlesztése, népszerűsítése
- ▶ parkolási problémák megoldása
- ▶ helyi közutak esetében a teljes kiépítettség elérése
- ▶ helyi közutak forgalomcsillapítása
- ▶ vonzó és utasbarát közösségi közlekedés, hiányzó elemek pótlása
- ▶ túlterhelt csomópontok bővítése, balesetveszély miatti átépítése
- ▶ közterületek esélyegyenlőséget szolgáló fejlesztése
- ▶ okos város koncepció megvalósítása a közlekedésben
- ▶ környezetkímélő közlekedés: CO₂ kibocsátás, zaj- és légszennyezés csökkentés

részcél

Duna-part elérhetőségének, használhatóságának biztosítása

A Duna vízfelülete jelenleg mind közlekedési, mind rekreációs szempontból alulhasznosított, a vízparti hozzáférés nehézkes, rendezetlen, a Duna menti területek átstrukturálást igényelnek. A part mentén található jelentős kiterjedésű erdő- és egyéb zöldfelületek hasznosíthatóságát nagyban korlátozzák a különböző természeti védettségek és a vízbázis védőterülete.

Újpest Önkormányzatának célja a Duna-part elérhetőségének biztosítása és használhatóságának javítása. A Dunát a mindennapi élet különleges, ugyanakkor szerves részévé kell tenni, közösségi használatának növelése és erősítése stratégiai jelentőségű. Újpest Duna-partja legyen Újpest és az Észak-pesti kerületek lakosaié. Természetközeli területei a természetjárók közkedvelt helyévé válhatnak, barnamezős partjai pedig átalakulhatnak a tágabban értelmezett rekreáció közösségi tereivé, a szórakozás speciális lehetőségeinek színterévé.

A Népszigeten működő téli hajókikötő és az Újpesti-öböl Váci út mentén fekvő gazdasági területei jelenleg a városszerkezeti elhelyezkedésükhöz képest nem megfelelően hasznosítottak, ezeken a területeken komplex beavatkozásra van szükség. A Váci út menti Vízmű terület jól megközelíthető, infrastrukturális ellátása megoldott. Mivel a Fővárosi Vízművek működéséhez kisebb terület is elegendő, így felszabadítható egy része, amely ugyan nem közvetlenül a vízparton van, de Újpest fontos fejlesztési területévé válhat. A volt Tungsram sporttelep és a mellette fekvő Tungsram strand tágabb környezetének élettel és funkcióval való megtöltése a rekreációs funkciók és vízi sportok újraélesztését jelentheti Újpest számára. Ezek a területek – a lakosság számára kikapcsolódási és sportolási lehetőségeket nyújtva – a vízparti sávot szervesen bekapcsolnák Újpest életébe.

Az Újpesti-öböltől a Szilas-patakig kialakítandó városias és természetközeli sétányok rendszere a part megközelítését, és a különböző rekreációs helyszínek felfűzését is szolgálhatja egyúttal. A Népsziget jelentős fejlesztési potenciállal bír a szabadtéri rekreáció szempontjából. A védett Palotai-sziget ártéri erdejének természeti értékeit tanösvény által célszerű bemutatni. A Szilas-pataktól északra elhelyezkedő vízbázisvédelmi területek jelenleg nem látogathatóak a védelmi előírások miatt, azonban célszerű vizsgálni a távlati gyalogos/kerékpáros feltárás lehetőségét, akár a Duna-part egy-egy ponton való megközelíthetősége által. Az árvízi védművek állapota az elmúlt évek nagy árvizei során tovább romlottak, illetve magassághiányosak. Így, a Duna-part használhatóságának javításával egy időben célszerű az árvízi védművek állapotának felmérése, magasítása, megerősítése a hatályos rendeletekben előírtak szerint.

*részcél
támogató
lehetséges
eszközök*

- ▶ a Duna-part elérését biztosító helyi közlekedési elemek (gyalogos és kerékpárutak, feltáró és kiszolgáló utak és parkolók) fejlesztése
- ▶ Igény esetén közösségi közlekedés biztosítása
- ▶ Duna-parti sétány és kerékpárút
- ▶ Duna menti alulhasznosított és használaton kívüli területek megújítása, funkcióval való megtöltése
- ▶ Újpesti-öböl menti területsáv közcélú hasznosítása
- ▶ Népsziget rekreációs célú hasznosítása

- ▶ Palotai-sziget feltárása, bemutatása a természetvédelmi szempontok figyelembevétele mellett
- ▶ rekreációs és sportlétesítmény telepítése a Duna közelében
- ▶ árvízi védművek magasztása, megerősítése a fejlesztésekkel és kihívásokkal összhangban

részcél

Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer

Újpest zöldfelületi rendszere területileg heterogén képet mutat: a belső városrészek és a gazdasági területek jellemzően zöldfelület-hiányosak, ugyanakkor a lakóterületek zöldterületi ellátottsága többnyire megfelelő. A kerület jelentős kiterjedésű külső szabadterületei, a Duna-part menti sáv, a Szilas-patak menti zöldfolyosó és a Farkas-erdő rekreációs szempontból kihasználatlanok.

Újpest Önkormányzatának célja, hogy biztosítsa lakossága számára a jobb életminőséget nyújtó, területileg és rekreációs funkciókínálatát tekintve differenciált zöldterületek rendszerét. Az egészség megőrzésének alapvető feltétele a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás is. A közhasználatú zöldfelületek elengedhetetlen szinterei a szabadtéri sportolási és rekreációs tevékenységeknek, egyben a közösségi lét szinterei. A növények életfolyamataik révén jelentős kondicionáló hatást fejtenek ki a városi mikroklímára, megkötik a port és egyéb légszennyező anyagokat, javítják a talajok vízháztartását és mindezen túl kedvező pszichés hatással is bírnak.

A zöldfelületi intenzitás általános növelésének legfontosabb helyszínei Újpest városközpont, a Károlyi városnegyed, Újpesti lakótelep és az átalakuló ipari-gazdasági területek. A beállt területek intenzitásának növelése csak hosszútávon és elsősorban szabályozási eszközökkel javítható, de előtérbe kerülhetnek az alternatív megoldások is (zöldtetők, zöldfalak) különösen a közterületek és a lakótelepek megújítása során. A lakótelepi zöldterületek és egyéb közparkok, közkertek megújítása, aktív használatának elősegítése folyamatosan zajlik Újpesten, azonban a szükséges zöldterületi fejlesztések több évtizedes elmaradásának ledolgozása szisztematikus munkát, jelentős anyagi ráfordítást igényel és csak állandó karbantartás mellett valósítható meg. Szintén állandó feladatot igényel a kerület közterületi faállományának folyamatos kezelése és megújítása, amelynek alapját a folyamatosan frissített fakataszter kell, hogy képezze. A belső területeken új zöldterületek kialakítására korlátozottak a lehetőségek, de az átalakuló területeken, így különösen a Károlyi városnegyedben a lakóterületi fejlesztésekkel párhuzamosan biztosítani kell a rekreációs területek, játszóterek területi igényét. A kerület zöldfelületi rendszerének fő fejlesztési szintere a Duna menti sáv: az Újpesti-öböl partja, a Népsziget és a védett Palotai-sziget lehet, amelyet a Szilas-patak menti zöldfolyosó köthet össze a parkerdővé fejlesztett Farkas-erdővel. A közterületi tervezéskor a komplex tájépítészeti gondolkodás legújabb irányait kell figyelembe venni és integrált projekteket érdemes megvalósítani.

*részcél
támogató
lehetséges
eszközök*

- ▶ telken belüli zöldfelületi arány növelésének ösztönzése szabályozási eszközökkel, különösen az átalakuló területeken
- ▶ zöldtetők, homlokzati zöldfelületek, többszintes növényállományok, vízfelületek létesítésének ösztönzése
- ▶ fasorok rendszerének bővítése, folyamatos megújítása, faállomány védelmének biztosítása
- ▶ közparkok, közkertek és lakótelepi zöldfelületek ütemes megújítása

fejlesztési program alapján

- ▶ közterületi bevételek visszaforgatása a zöldterületek fenntartására
- ▶ Duna-part elérhetőségét javító gyalogos-kerékpáros kapcsolatok kialakítása, Népsziget rekreációs hasznosítása, Palotai-sziget értékeinek bemutatása
- ▶ Farkas-erdő rekreációs fejlesztése, fenntartása
- ▶ lakossági szemléletformálás a zöld- és természeti területek megőrzéséről
- ▶ Szilas-patak mentén rekreációs területek fejlesztése (pl. Szilas Aktív Park), vonzó zöldfelületi sétány és kerékpárút kialakítása
- ▶ patakok vízminőség javításának elősegítése

rész cél

Tiszta környezet, minőségi lakókörülmények

Újpest lakásállományának bővülése elmaradt a fővárosi átlagtól az elmúlt évtizedben. Az épületállomány műszaki állapota szükségessé teszi a komplex megújítást, illetve szükség szerint az alacsony minőségű lakások megszüntetését, újak építésének elősegítését. Komoly hangsúlyt kell helyezni a lakóépület állomány energetikai megújítására, mely nemcsak a lakók komfortérzetének javulását, de a fenntartás költségeinek csökkentését is elősegíti. A kedvező lakókörülményekhez hozzájárul az élhető, egészséges környezet megléte is. A forgalmas utak mentén elhelyezkedő lakóterületek környezeti állapotát kedvezőtlenül befolyásolja a zajterhelés és a fokozottabb szennyezőanyag-kibocsátás. A homlokzati hőszigetelések tervezése során egységesen tervezett színtervekkel kell a lakótelepeken beavatkozni, hogy azok városképe is javulhasson. Általános problémaként jelentkezik a közterületek elégtelen köztisztasági állapota, és az illegális hulladéklerakások nagy száma a kerületben.

Újpest Önkormányzatának célja, hogy hosszú távon a kerületi és azon belül az önkormányzati lakásállomány minőségi összetétele javuljon, az energiahatékonysági korszerűsítéseknek köszönhetően a lakásfenntartás költségei csökkenjenek. A lakosság számára biztosítandó élhető, tiszta, minőségi környezet egyúttal a kerület vonzerejének, a lakosság megtartásának is az egyik kulcsa. Az alapelveként kezelt fenntarthatóság megteremtésének egyik feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás, így különösen a talaj, a vizek és az élővilág megőrzése az urbanizációs folyamatokkal szemben.

A kerületi városrehabilitáció részeként az önkormányzatnak elő kell segítenie a magánérs lakásépítést, annak érdekében, hogy a részben alacsony minőségű lakásállománnyal rendelkező kerületközpont, Városkapu és Károlyi városnegyed megújulhassanak. A lakótelepek komplex megújításának folytatása fontos feladat, mely magában foglalja az épületek energiahatékonysági felújítását, közterületek és zöldterületek átfogó program mentén történő rehabilitációját. A környezeti állapot nyomon követésének és javításának egyik eszköze a kerületi környezetvédelmi program kidolgozása és rendszeres felülvizsgálata. A zajterhelés és a helyi légszennyezés problémája szorosan összefügg a közlekedéssel, így kezelése alapvetően a közlekedés komplex fejlesztésének keretében tud megvalósulni. A régi, de értékes homlokzatok hőszigetelése során az épületek homlokzati értékeit javasolt megőrizni, színezését megfelelően megtervezni. A főbb utak mentén a lakossági zajérintettség hosszú távon a lakóterületek intézményi/gazdasági átalakulásának elősegítése révén csökkenthető, rövidtávon passzív akusztikai védelem nyújthat megoldást a legterheltebb lakóépületeknél. Fontos, hogy a készülő fővárosi stratégiai zajtérkép intézkedési tervében érvényre jussanak a kerületi szempontok. A levegőminőség javítása érdekében igen

fontos a szennyezőanyagok megkötésében szerepet vállaló zöldfelületek fejlesztése. A köztisztasági állapotok javítása érdekében hosszabb távon a társadalmi környezettudatosság növelése jelenthet megoldást. A közterületek kutyapiszok-mentessége, a kulturált kutyatartás érdekében az önkormányzat által megkezdett "Nem Nagy Dolog!" kampány folytatása szükséges. A régió illegális hulladéklerakóinak feltérképezésére civil szervezetek kezdeményezésére már történtek előrelépések. Az állapot monitorozása és a lerakók felszámolása a civil szervezetek bevonása mellett az önkormányzat aktív fellépését teszi szükségessé. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás megszervezése a Fővárosi Önkormányzat feladatkörébe tartozik, de a helyi szinten jelentkező hiányosságok megoldása, a szolgáltatás színvonalának javítása Újpest Önkormányzatának kezdeményező fellépését igényli.

*részélt
támogató
lehetséges
eszközök*

- ▶ környezetvédelmi program felülvizsgálat és végrehajtás
- ▶ zaj- és rezgésvédelmi beruházások
- ▶ zöldfelületi fejlesztések, fásítás
- ▶ önkormányzati közterületek rendszeres takarítása és ellenőrzése
- ▶ házi komposztálási program folytatása
- ▶ köztisztasági akciók szervezése az illegális hulladéklerakók felszámolására
- ▶ helyi hulladékgazdálkodási problémákra, hiányosságokra választ adó hulladékgazdálkodási stratégia kidolgozása a közszolgáltatóval szoros együttműködésben
- ▶ lakásépítés elősegítése, lakótelepi lakások minőségi javítása
- ▶ energiahatékonysági beruházások elősegítése a vizuális szempontokkal összhangban
- ▶ a Károlyi városnegyed épületállományának frissítése, élhetőbbé tétele
- ▶ önkormányzati bérlakás állomány minőségi fejlesztése
- ▶ lakóépületek zaj elleni védelmének támogatása
- ▶ főutak menti lakóépületekben funkcióváltás elősegítése

részélt

Aktív, egészséges és sportos lakosság

Újpest hagyományosan aktív sportélettel rendelkezik, a lakosság körében egyre nagyobb az igény a szabadidő hasznos eltöltésére, a sportolási lehetőségek iránt és az egészség megőrzésére. Az óvodai és iskolai sport foglalkozások infrastruktúra igénye is fejlesztéseket indukál, az egyesületi sport telephelyei pedig folyamatos karbantartást és bővítést igényelnek. A kerület kiépült sport és szabadidős infrastruktúra hálózattal büszkélkedik, az elmúlt időszakban az önkormányzat jelentős fejlesztéseket valósított meg. Ugyanakkor hosszútávon ma még ki nem használt, még jelentős fejlesztési potenciált jelentő helyszínekkel rendelkezik a kerület, melyek fejlesztésével teret tud biztosítani a lakosság számára az egészséges, aktív és sportos életmód gyakorlására.

Újpest Önkormányzatának célja a sport, az aktív szabadidő eltöltés és az egészségmegőrzés infrastrukturális hátterének további fejlesztése, illetve ugyanilyen fontos azoknak a programoknak a folytatása, indítása, melyek népszerűsítik és elősegítik a pozitív életvitelt, az aktív, sportos, egészségmegőrző

életmódot. A lakosság közérzetének javítása mellett hosszú távon az egészségügyi és szociális ellátórendszer működtetésére is közvetett pozitív hatása van a beavatkozásoknak. A sportélet fejlesztése esetében elmondható, hogy a helyi lakosok komfortérzetének és identitásának erősítésén túl a vendégforgalom növeléséhez is hozzájárul, a közösségépítés fontos eszközüül szolgál.

A meglévő lehetőségek jobb kihasználása és a lakosság minél szélesebb körének bevonása érdekében a sporttevékenységek népszerűsítésére, a sportélet támogatására van szükség. Szemléletformálással, közösségépítéssel, rendezvényekkel lehet tovább erősíteni a sport szerepét Újpest életében. Az egészséges életvitel elősegítéséhez szükség van egészségügyi prevenciós és rehabilitációs programok megvalósítására. Jelentős szerepe van az infrastruktúra fejlesztésének, játszóterek, rekreációt szolgáló parkok, sporttelepek folyamatos karbantartására, bővítésére, új sportcsarnok és uszoda építésére, vízisport létesítmények rehabilitációjára, a Duna-parton új vízisport telep(ek) kialakítására, kerékpáros közlekedés infrastrukturális hátterének biztosítására. Különösen fontos a gyermekek sportéletbe való bevonása, és ennek érdekében az óvodai és iskolai sportlétesítmények fejlesztése.

<i>részélt</i>	▶ sportélet támogatása, népszerűsítése
<i>támogató</i>	▶ sport- és aktív szabadidős infrastruktúra fejlesztése
<i>lehetséges</i>	▶ óvodai, iskolai sportinfrastruktúra fejlesztése
<i>eszközök</i>	▶ meglévő létesítmények kapacitásának maximális kihasználása
	▶ rekreációs kínálat bővítése
	▶ vízi sportok újraélesztése
	▶ kerékpározás fejlesztése
	▶ környezeti terhelés csökkentése
	▶ prevenciós, rehabilitációs programok

részélt

Összetartó, szolidáris közösség

Újpest hagyományosan erős lokálpatriotizmusának, önálló identitásának erősítésében nagy szerepet játszanak az önkormányzat és intézményei, a helyi civil szervezetek, sportegyesületek, egyházak és kisebbségi önkormányzatok. A kerület lakosságának összetartozását tovább erősítik a helyi közösségi programok, a kulturális értékteremtés és a hagyományőrzés intézményrendszere. A társadalmi kohéziót azonban erősíteni kell a szociális problémák kezelésével, az ezt támogató intézmények és szakembergárda fejlesztésével. Az öregedő népesség, a szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek és társadalmi csoportok jelenléte, a halmozott szociális problémával rendelkezők kezelése mind kihívást jelent az önkormányzat ellátó rendszerére.

Újpest Önkormányzatának célja, hogy tovább erősítse helyi közösségeit, a helyi identitást, ezzel biztosítva a társadalmi összetartást, illetve megakadályozza olyan helyi társadalmi rétegek lecsúszását, akik már ma is szociális problémákkal küszködnek. A cél elérése érdekében szükség van a helyi civil és egyházi szervezetek bevonására, melyek nemcsak szaktudásukkal és helyismeretükkel tudnak bekapcsolódni a különböző programokba, hanem az önkormányzati humán kapacitások leterheltségét is csökkenthetik.

A helyi közösségek erősítése kiemelt feladat, melynek része a kerületi és városrészi kulturális és egyéb identitáserősítő programok, események szervezése, Újpest történelmi múltjának, hírességeinek bemutatását, megismertetését szolgáló ismeretterjesztő programok, versenyek szervezése, illetve közterületi információs rendszerek kiépülése.

A társadalmi, szociális problémák kezeléséhez szükség van az önkormányzati ellátó intézményrendszer felkészítésére, kapacitásainak igények szerinti alakítására, már ma is eredményesen működő programok folytatására, újak indítására.

Az Újpesten jelenleg kijelölt egyetlen szegregátum jövőjét meghatározza a tervezett infrastrukturális beruházás előkészítése, és az ehhez kapcsolódó bontások. Az ott lakók és majdani kiköltözők sorsát azonban mindenképp nyomon kell követni és amennyiben szükséges, a társadalmi felzárkózásukat elő kell segíteni. Ugyancsak figyelemmel kell kísérni a szegregációval veszélyeztetett illetve más társadalmi problémákkal küszködő rétegek és városrészek helyzetét és meg kell tenni a szükséges beavatkozásokat, amennyiben a helyzet romlása tapasztalható.

<i>részcél</i>	▶ közösségi programok szervezése
<i>támogató</i>	▶ civil szektor kezdeményezéseinek támogatása
<i>lehetséges</i>	▶ nemzetiségi kultúra ápolása
<i>eszközök</i>	▶ Neves Újpestiek megismertetése a lakossággal
	▶ tanulmányi ösztöndíj programok
	▶ szociális szolgáltatások hatékonyságnövelése
	▶ idősgondozás bővítése
	▶ szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek kezelése
	▶ hajléktalan program folytatása
	▶ közmunkaprogram

részcél

Színvonalas, közösséget megtartó szolgáltatások

Újpest közösségi szolgáltatási intézményrendszere jól kiépült, felkészült szakemberekkel, megfelelő infrastrukturális kapacitásokkal rendelkezik. A közösségi szolgáltatások rendszere a kerület kulturális, oktatási és egészségügyi igényeit szolgálja ki, az intézményrendszer épület- és eszközellátottsága, a hozzáférés javítása számos esetben indokolja a beavatkozásokat. Az intézményrendszer szempontjából fontos kihívást jelent az elaprózódott kerületi kulturális intézményi struktúra, a helyi kórházi kapacitások állami egészségügyi rendszer változásai miatt történő leépülése, illetve a közoktatás színvonalának megtartása, erősítése.

Újpest Önkormányzatának célja, hogy emelje a kerületi közszolgáltatások színvonalát, megfelelő képzettségű és számú szakember foglalkoztatása mellett fejlessze a szolgáltatásoknak helyt adó ingatlanokat és azok eszközellátottságát, ezáltal erősítse a kerület életminőségét, megtartsa jelenlegi népességét, hozzájáruljon egészséges és tartalmas életvitelükhöz.

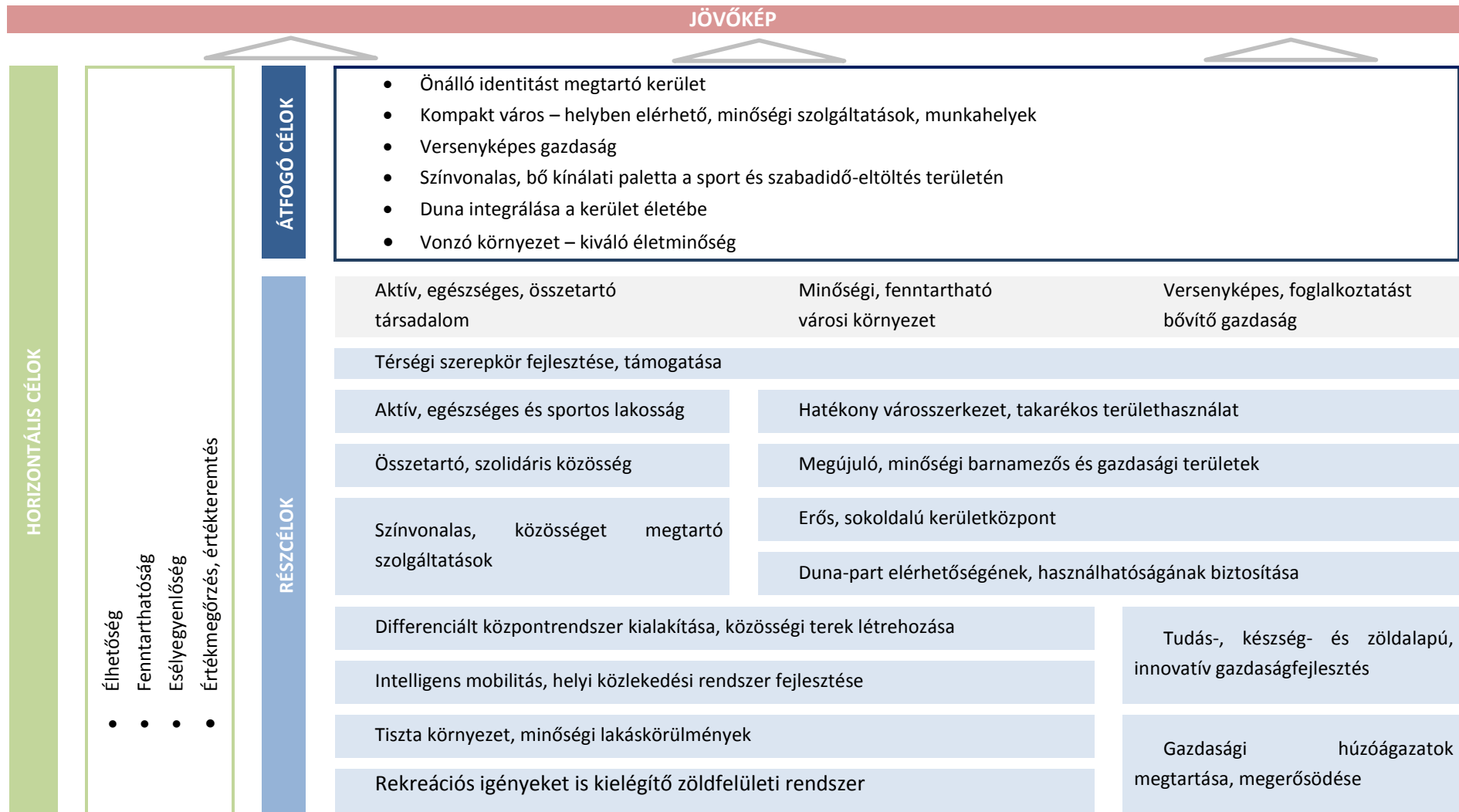
A kerület hosszú távon elő kell, hogy segítse a kulturális intézményrendszer teljes modernizációját és átstrukturálását. A kulturális értékteremtés elősegítése céljából fontos, hogy az egyes intézmények a

funkciójuknak megfelelő elhelyezést kapjanak, modern műszaki infrastruktúra álljon rendelkezésre, ugyanakkor fenntartásuk költséghatékonyan megoldható legyen. A meglévő közoktatási rendszer folyamatos fejlesztése mellett az önkormányzat egyik kiemelt célja, hogy elősegítse a kerületi a szakképzési és felsőoktatási kínálat bővülését. Kiemelt jelentőséggel bír egy fenntartható egészségügyi, kórházi struktúra létrehozása Újpesten.

A társadalmi folyamatok, lakossági igények változásával a szolgáltatási rendszernek is képesnek kell lennie a változásokra rugalmasan reagálni mennyiségi és területi vonatkozásban is. A színvonalas közösségi szolgáltatások kialakításához szükség van a lakosság ellátásában közreműködő állami, fővárosi, felsőoktatási és civil szakmai szervezetekkel való együttműködésre is.

<i>részélt támogató lehetséges eszközök</i>	<ul style="list-style-type: none">▶ szolgáltatások könnyű elérhetőségének biztosítása▶ kulturális intézmények fejlesztése, megújítása▶ közösségi események, ifjúsági programok▶ bölcsődék, oktatási és nevelési intézmények minőségi fejlesztése, kapacitások rugalmas alakítása▶ művészeti oktatás fejlesztése, bevonása a kerület kulturális életébe▶ felsőoktatási kínálat bővítése▶ hatékony egészségügyi infrastruktúra▶ egészségipar fejlesztése▶ polgárbarát, hatékony önkormányzati hivatal
---	---

3.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és részcélok kapcsolata

5. ábra: Célrendszer

Egy rész cél sem osztható egzakt módon a társadalom – környezet – gazdaság klasszikus témaköreinek csupán egyikébe, hiszen közvetve mindhárom területet érintheti minden rész cél. A célrendszerben e témakörök alá történő besorolás az igen erős kapcsolatot mutatja, az áttekinthetőség érdekében történik. Egy rész cél nem közvetlenül tartozik egy átfogó cél „alá”. Egy átfogó célt több rész cél is támogat, valamint egy rész cél több átfogó célt is támogathat:

	Önálló identitást megtartó kerület	Vonzó környezet – kiváló életminőség	Versenyképes gazdaság	Kompakt város – helyben elérhető, minőségi szolgáltatások, munkahelyek	Színvonalas, bő kínálati paletta a sport és szabadidő-eltöltés területén	Duna integrálása a kerület életébe
Térségi szerepkör fejlesztése, támogatása	●●	○	●●●	●●●	●	●
Tudás-, készség- és zöldalapú, innovatív gazdaságfejlesztés	●●	●●●	●●●	●●	●	○
Gazdasági húzóágazatok megtartása, megerősödése	●	○	●●●	●●	●	○
Hatékony városszerkezet, takarékos területhasználat	●●	●	●●	●●●	●	●
Megújuló, minőségi barnamezős és gazdasági területek	●	●●●	●●●	●●●	●●	●●●
Differenciált központrendszer kialakítása, közösségi terek létrehozása	●●	●●	●●	●●●	●	●●
Erős, sokoldalú kerületközpont	●●●	●●	●	●●●	●	●●
Duna-part elérhetőségének, használhatóságának biztosítása	●	●●●	●	●●	●●●	●●●
Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer	●●●	●●●	●	●●●	●●●	●●●
Intelligens mobilitás, helyi közlekedési rendszer fejlesztése	●●	●●●	●	●●●	●	●●
Tiszta környezet, minőségi lakókörülmények	●●●	●●●	●	●●	○	○
Színvonalas, közösséget megtartó szolgáltatások	●●●	●●	●●	●●●	●●●	●
Aktív, egészséges és sportos lakosság	●●●	●●	○	●	●●●	●●
Összetartó, szolidáris közösség	●●●	●●●	●	●●	●●	●●

●●● erős, szoros kapcsolat / ●● szoros kapcsolat / ● közepesen szoros kapcsolat / ○ nincs közvetlen kapcsolat

2. táblázat: Átfogó célok és a rész célok kapcsolata

3.4. A koncepció külső összefüggései

A 2014-2030-as időszakra való felkészülés jegyében mind európai, mind hazai szinten számos területfejlesztési terv készült vagy készül, mely magasabb területi szinten jelöl ki fejlesztési irányokat, és elkészült Budapest városfejlesztési koncepciója is. Ezek ismerete, figyelembe vétele a koncepció készítése során követelmény. Újpest fejlesztési irányai hozzájárulnak a fővárosi, az országos és az uniós célkitűzések teljesítéséhez is – különböző mértékben. A következőkben a TFK-ban megfogalmazott célkitűzéseknek az alábbi fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra:

- Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
- Budapest 2030 Hosszú távú fejlesztési koncepció (továbbiakban: Budapest 2030)

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)** által megfogalmazott nemzeti jövőkép szerint „Magyarország 2030-ban Kelet–Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel.

Az OFTK célrendszeréből az illeszkedést a városfejlesztés terén, illetve a Fővárosra megfogalmazott célokon keresztül vizsgáljuk:

OFTK céljai	Újpest TFK átfogó céljai					
	Önálló identitást megtartó kerület	Kompakt város – helyben elérhető, minőségi szolgáltatások, munkahelyek	Versenyképes gazdaság	Színvonalas, bő kínálati paletta a sport és szabadidő-eltöltés területén	Duna integrálása a kerület életébe	Vonzó környezet – kiváló életminőség
A városfejlesztés szempontjai és nemzeti prioritásai:						
Fenntartható és kompakt városszerkezet						
Energiafüggőség csökkentése és klímavédelem						
A demográfiai változások - a városi népességfogyás kezelése, a családok és a helyi közösségek megerősítése						
A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése						
Együttműködés a többszintű kormányzás jegyében						
A helyi és térségi gazdaságfejlesztés						

	Önálló identitást megtartó kerület	Kompakt város – helyben elérhető, minőségi szolgáltatások, munkahelyek	Versenyképes gazdaság	Színvonalas, bő kínálati paletta a sport és szabadidő-eltöltés területén	Duna integrálása a kerület életébe	Vonzó környezet – kiváló életminőség
Budapestre megfogalmazott fejlesztési irányok						
A népesség megtartása vonzó, egészséges életkörülmények biztosításával, az esélyegyenlőség megerősítésével és a rugalmas lakásstruktúra kialakításával.						
Kezdeményező város- és térségfejlesztés, tudás- és kétség alapú gazdaságfejlesztés, zöld gazdasági kultúra meggyökereztetése, valamint a turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása.						
A gazdasági fejlődést lehetővé tevő differenciált területi kínálat biztosítása.						
A város és a Duna együttélésének megteremtése.						
Kiegyensúlyozott városi térszerkezet kialakítása differenciált központrendszerrel, a kompakt város elvének megvalósítása.						
A területhasználat és a közlekedés integrált fejlesztése, a városi közösségi közlekedés súlyának növelése.						

A **Budapest 2030** céljainak meghatározása a szemléleti alapvetések és az átfogó célok alapján történt. A három szemléleti alapvetés (horizontális célok): *élhetőség, fenntarthatóság és esélyegyenlőség*. A négy átfogó cél, melyek alapján a 17 városfejlesztési cél meghatározásra került:

- Budapest az európai városhálózat erős tagja
- Érték- és tudás alapú, fenntartható gazdaság
- Harmonikus, sokszínű városi környezet
- Javuló életminőség, harmonikus együttélés

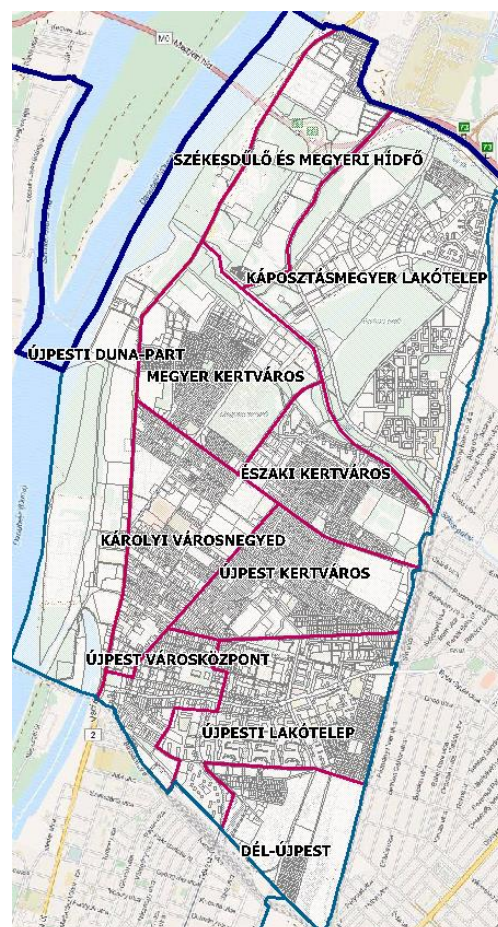
Budapest 2030 céljai	Újpest TFK átfogó céljai					
	Önálló identitást megtartó kerület	Kompakt város – helyben elérhető, minőségi szolgáltatások, munkahelyek	Versenyképes gazdaság	Színvonalas, bő kínálati paletta a sport és szabadidő-eltöltés területén	Duna integrálása a kerület életébe	Vonzó környezet – kiváló életminőség
Kezdeményező városfejlesztés	XXX	XX	XX	XX	XX	XX
Partnerség - a jövő közös tervezése a térségben és országosan	X				X	
Egységes Budapest		XX	X		XXX	X
Budapest nemzetközi és európai szerepének erősítése			X	XX	XX	
Egészséges környezeti feltételek megteremtése	X	X	X	XX	X	XXX
Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás		XX	XX			X
Az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése	XXX	X		X	X	X
A Dunával együtt élő város	X	X		XX	XXX	X
Hatékony, kiegyensúlyozott városszerkezet - kompakt város		XXX			XX	XX
A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei		XX	XX	XX	XX	X
Intelligens mobilitás		XX			X	X
Tudás, készség és zöldalapú gazdaságfejlesztés		X	XXX			
Önfenntartó városgazdálkodási rendszer		XX	X	X		X
Kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	XXX	X		XX	X	X
Humán szolgáltatások optimalizálása	X	XX		XX		XXX
Igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése		XX				XXX
Befogadó, támogató és aktív társadalom	XXX					X

X: Újpest TFK célja kismértékben járul hozzá a VFK adott céljának eléréséhez
 XX: Újpest TFK célja közepes mértékben járul hozzá a VFK adott céljának eléréséhez
 XXX: Újpest TFK célja nagymértékben hozzájárul a VFK adott céljának eléréséhez

3.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Újpest Önkormányzata – elsősorban a funkcionális adottságokat alapul véve – a korábbi IVS-ben 10 városrészre osztotta a települést. Az elmúlt időszakban nem történtek olyan mérvű szerkezeti vagy funkcionális változások a kerületben, amelyek indokolták volna ennek módosítását. A statisztikai összehasonlíthatóság szintén a változtatás ellen szólt, ezért a felosztás megmaradt. Ugyanakkor a városrészek elnevezése módosításra került annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a más esetben azonos névvel, de eltérő lehatárolással szereplő területekkel való keveredés.

1. Dél-Újpest
2. Újpesti lakótelep
3. Újpest városközpont
4. Károlyi városnegyed
5. Újpest kertváros
6. Északi kertváros
7. Megyer kertváros
8. Újpesti Duna-part
9. Káposztásmegyer lakótelep
10. Székesdűlő és Megyeri hídfő

6. ábra: Újpest városrészei

1. számú városszerkezeti egység – Dél-Újpest

Dél-Újpest esetében a legfontosabb kihívást a használaton kívüli és alulhasznosított területek, kiemelten Istvántelek fejlesztése, és az innovációs kapacitások helyi gazdaságba történő bevonása jelenti. Ezzel párhuzamosan szükséges az építészeti értékek megóvása, a zöldfelületi arány növelése és a talajszennyezett területek kármentesítése. Feladat a szegregációval veszélyeztetett területeken történő beavatkozás és a zárvány lakóterületet intézményi irányú funkcióváltással, vagy más eszközzel integrálni a kerület életébe. A városrész északi lakóterülete (Tél utca és Athéni utca között) telekről telekre alakul át, ezt a folyamatos fejlődést a továbbiakban is támogatni kell.

A célok elérése érdekében bővíteni kell a gazdasági telephelykínálatot a barnamezős, alulhasznosított ingatlanok bevonásával, ösztönözni kell az új befektetések, új beruházások dél-újpesti területre érkezését. A területek újrahasznosításának feltétele a megközelítési lehetőségek megfelelő biztosítása. A meglévő észak-déli irányú közutak kedvezően hasznosíthatók. A térségi közlekedési kapcsolatok támogatásának eredményeként megvalósuló Körvasút menti körút teheti azonban ismét vonzóvá a megújulásra váró területeket. Továbbá ennek az útvonalnak a megléte biztosíthatja Újpest városközpont és az Újpesti lakótelep átmenő forgalom alóli tehermentesítését is (Árpád út humanizálása). A meglévő vasúti kapcsolatok is jelentkezhetnek kedvező adottságként (iparvágány kapcsolat biztosítása). Törekedni kell az

értékek megóvására, az épített örökség értékes elemeiben meg kell találni a lehetőséget, és nem teherként kezelni. Az azonosított talajszennyezés kezelése kiemelt feladat, de gondoskodni kell a további potenciális szennyezések feltárásáról is párhuzamosan az érintett területek hasznosításával. Feladat a jelenleg alulhasznosított, rendezetlen közösségi célú zöldfelületek fejlesztése. A távlati hasznosítás elősegítése érdekében – adott esetben alulról jövő kezdeményezések felkarolásával – támogatandó a használaton kívüli, összetett problémákkal terhelt területek ideiglenes hasznosításba vonása.

Dél-Újpest kiemelt területe az Újpesti Hőerőmű, mely fontos városüzemeltetési terület. Az erőmű által ellátott távhő körzetek: Káposztásmegyer, Újpest Városcsúcs és Angyalföld. A távhőszolgáltatásban az erőmű a hőtermelésen kívül biztosítja a távfűtési keringetést is. Az erőművet 1910-ben építették, akkori épületállománya mára ipartörténeti emlék. A fokozatos fejlesztések által az erőmű üzemi területei a déli területekre húzódtak, a Tél utca menti eredeti épületegyüttese további vizsgálatokra szorul mind védelemre javasolás, mind hasznosítás értelmében.

2. számú városszerkezeti egység - Újpesti lakótelep

Az Újpesti lakótelepen a közterületek megújítása jelenti a legfontosabb kihívást, ide értve a zöldfelületek felújításának, igényeket követő átalakításának és karbantartásának feladatát, valamint a közlekedést érintő fejlesztéseket: a parkolási lehetőségek javítását, a kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtését, az Árpád út élhetőbbé tételét. Feladat a használaton kívüli jelentős ingatlanállomány, az uszoda és a kórház területének hasznosítása, valamint a lakásállomány megújításának támogatása. A terület értékét jelentősen növelné az M3 metró régóta tervezett és a felújításához kapcsolódóan aktuális meghosszabbítása.

A vonzó lakókörnyezet kialakítása érdekében az eltérő használatokat jól kiszolgáló, differenciált funkciókínálatot biztosító, rendszeresen karbantartott zöldfelületi hálózatra van szükség. A lakótelep zöldfelületeit egységes, komplex, a funkciók megoszlását hatékonyan biztosító terv szerint, folyamatos fenntartás mellett kell megújítani. A használók, a lakók szemléletformálása, a kialakítás és fenntartás folyamatába való bevonása biztosíthatja a minőségmegőrzést, a környezettudatosság erősítését és a közterületek tisztaságának hatékonyabb fenntartását is. A lágy közlekedési módok támogatása, a gyalogosok előnyben részesítése, a forgalomcsillapítás, a kerékpározás feltételeinek kialakítása az életminőséget és a környezeti állapotokat javítja, a helyi szolgáltatások, kereskedelem üzleti céljait szolgálja. A közterületek átalakítása, a felületek újraosztása során gondoskodni kell a parkolási problémák kezeléséről is. Az Árpád út meghatározó szerepet tölt be a városrészben, ezért megújításáról egységes szemlélettel, az élhetőséget fókuszba állító módon kell gondoskodni (jelentős mértékű tehermentesítésének feltétele a Körvasút menti körút megléte). Az Árpád út – Rózsa utca csomópont térségének helyi központtá fejlődését ösztönözní szükséges. Az értékes, azonban használaton kívüli ingatlanok – uszoda, kórház – hasznosítása, funkcióval való megtöltése a terület vegyes használatát, a kompakt város célját támogatja. Vizsgálni kell a Víztorony lehetséges hasznosítását, majd gondoskodni kell a megfelelő funkció kialakításáról.

Fontos városépítészeti feladat a lakótelep és a hagyományos városrészek közti találkozási pontok és a lakótelepen belüli régibb épületek, illetve lakótelepen belüli terek környezetének kezelése, erre külön figyelmet kell fordítani azért, hogy a városkép és élhetőség folyamatosan javuljon.

A terület részét képezi a Rákospalotára vezető felüljáró és a Rákospalota-Újpest vasúti megálló térsége, itt is fontos a fejlesztési beavatkozások elvégzése, a Rákospalota felé vezető út vonzóvá tétele.

3. számú városszerkezeti egység – Újpest városközpont

Újpest városközpont fejlesztési feladatai összetettek. A megújult Szent István tér kialakult városszövetű környezetében az élıhetőség, a zöldfelületi borítottság növelése, a közösségi terek fejlesztése, kiskereskedelem ösztönzése, kulturális létesítmény kialakítása, a lakóterületek forgalomcsillapítása, a kerékpározás támogatása áll a fókuszban, a Városkapu átalakuló környezetében a mellékközponti szerepkör kialakítása, az Újpest-Aquincumi Duna-híd és a Körvasút menti körút megvalósításának támogatása, a Duna-part elérhetőségének biztosítása és a szegregátum lakóiról való gondoskodás a lényeges feladatok.

A Szent István tér megújításával megkezdett változásokat folytatni kell a közterületek további átalakításával. Szükség van a zöldfelületek fejlesztésére, aktív fenntartására, a közösségi terek hálózatának bővítésére, különös tekintettel a Duna-parti jobb gyalogos elérhetősége céljából. Az Árpád út megújításáról egységes szemlélet mentén, az élıhetőséget középpontba állítva kell gondoskodni. A kedvezőbb környezeti állapotok, jobb életminőség érdekében szükséges a gyalogosok előnyben részesítése, a forgalomcsillapítás a lakóterületeken és a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása. A parkolási problémák megoldására kell törekedni. A humanizált közterületek a helyi kiskereskedelem élénküléséhez is hozzájárulnak. Szükséges a szolgáltatáskínálat bővítésének támogatása és a piac átalakítása. Elő kell segíteni a lakásállomány minőségi megújítását. Feladat a kulturális intézményrendszer fizikai és szervezeti megújítása. Ezáltal, valamint térségi vonzerővel rendelkező rendezvények szervezésével hatékonyan erősíthető az újpesti identitás, segíthető az összetartó, helyi közösség épülése. Támogatandó a kerületközpont és a Városkapu térségében egyaránt az irodai funkciók bővülése, letelepedése, hogy minél komplexebb funkciókínálat, élőbb és fenntarthatóbb város alakuljon ki. Gondoskodni kell a városrészben befektetési területek előkészítéséről, kijánlásáról. A Városkapu térségében az intermodális központ fejlesztése jelentős feladat. Kényelmes, egyértelmű, gyors átszállási lehetőségekre és megfelelő kapacitású parkoló létesítményekre van szükség. Sokoldalú szolgáltatásokkal, kereskedelemmel, intézményekkel bővítendő a térség funkcionális kínálata. Biztosítani kell az új Duna-híd és a Körvasút menti körút megvalósításának lehetőségét. A Duna-part elérését, a közforgalmú hajókikötő megközelítését javítani kell, a vízi közlekedést be kell kapcsolni az átszállási kapcsolatok rendszerébe. Fontos feladat a Szabadság park megújítása és parkolás-rendezése, a tér Újpest Duna és Budapest felőli kapuja, ezért szerepe kiemelkedő. A központban kedvező lehet tematikus sétány kialakítása, ami összefűzi az értékeket és attrakciókat, ezzel élénkíti a helyi identitást és a turizmust, jobban megközelíthetővé teszi a BKK kikötőt.

4. számú városszerkezeti egység – Károlyi városnegyed

A Károlyi városnegyed esetében egyrészt a Váci út térségének fejlesztése, a gazdasági területek rendezése, funkcióváltása, másrészt a lakóterületek élhetőbbé tétele, egyes területeinek forgalomcsillapítása, a lakásállomány minőségének javítása, a zöldfelületi arány növelése, közösségi terek, játszóterek kialakítása a legfőbb feladat. A Károlyi központ félbemaradt fejlesztését folytatni és befejezni kell.

A Váci út menti területen a fizikai környezet megújításra szorul, az építészeti arculat rendezetlen, azonban elhelyezkedésénél fogva jelentős potenciált hordoz, ezért ösztönözni kell a befektetéseket, a gazdasági fejlesztéseket. Ezek során törekedni kell arra, hogy a Váci út térfalai a mai funkcióknál városiasabb, vonzóbb fejlesztéseket fogadjanak. A lakóterületekkel szomszédos területeken a vegyes területhasználatba illeszthető munkahelyek megtelepedése kívánatos. A korábban intenzíven hasznosított iparterületeken a beavatkozások részeként kell gondoskodni az esetleges szennyezettségek feltárásáról és

felszámolásáról. Az új fejlesztésekkel párhuzamosan a meglévő értékek megóvásáról, hasznosításáról is gondoskodni szükséges, az épített örökség elemeinek újrahazsnosítása emelheti a terület értékét, erősítheti az identitást. A Lőrinc utcai iskola értékes épületének megújításához az épülethez illő funkciót kell találni. A MEO épületegyüttesének további hasznosításáról is gondoskodni kell, hogy annak értékei megóvhatóak, az ingatlan fenntartható legyen. Az Aschner Lipót tér városi térként való jó használata kiemelt cél. A Károlyi központ félbemaradt fejlesztése konfliktusforrások veszélyét hordozza, ezért támogatni kell az átalakulás folytatását aktív kerületi kezdeményezéssel. A lakóterületek zöldfelületi ellátottságát a lehetőségekhez mérten növelni kell, és a fenntartásról folyamatosan gondoskodni szükséges. Új játszóterek kialakítására, a közösségi terek fejlesztésére van szükség. Az élhetőséget szolgálhatja a lakóterületeken a forgalomcsillapítás és a kerékpározás feltételeinek javítása, kialakítása. A városrészben a kerületi átlagnál nagyobb arányban jellemzőek a társadalmi problémák, ezért fokozott figyelemmel kell lenni a lakosság szociális támogatására és a közösségi összetartozás erősítésére.

A városnegyed fontos eleme a Szusza Ferenc stadion, aminek fejlesztése jelenleg is folyik. A stadion környezete szintén központképző elem, különösen igaz ez a Megyeri út ma alulhasznosított Váci úti torkolatára.

5. számú városszerkezeti egység – Újpest kertváros

Újpest kertváros jellemzően kialakult terület, feladatot a barnamezős területek hasznosítása, rendezése és a lakóterületeken kisebb, élhetőséget erősítő beavatkozások, a központi funkciók hiánya, valamint a főutak menti lakóterületek konfliktusainak megoldása jelentenek.

Támogatni szükséges a városrészben megtalálható volt ipari területek funkcióváltását, megújulását. A Kiss Ernő utca menti egykori ipartelepek átalakulásának folytatására van szükség. A volt Vákuumtechnikai Gépgyár potenciális talajszennyezettségét vizsgálni szükséges. A gazdasági területek hasznosításakor a lakóterületeket zavaró hatások, környezeti konfliktusok csökkentését szem előtt kell tartani. A kedvező folyamatok a kerület részéről ösztönzéssel, együttműködéssel, szabályozással támogathatók. A lakóterületeken forgalomcsillapítással, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával lehet kedvezőbb környezeti állapotot biztosítani. Támogatandó a központhiányos városrészben a szolgáltató, intézményi, kiskereskedelmi funkciók bővülése.

A kertváros esetében fontos városképi elemek a megújuló Görgy Artúr út és az értékeket hordozó Vécsey Károly utca. A kertváros vonzó lakóterületi jellege tovább erősítendő, a városrész terei fejlesztendő elemek. Rákospalota-Újpest megálló környezete fontos fejlesztendő központképző hely.

6. számú városszerkezeti egység - Északi kertváros

Az Északi kertváros kialakult városrész jó adottságokkal, nagy zöldfelületű területekkel. Legfontosabb fejlesztési kihívást a Szilas-patak menti terület rehabilitációja, a természetvédelem és a gazdasági, rekreációs hasznosítás szempontjainak összeegyeztetése, valamint a patak vízminőségének javítása jelenti. A városrész sport és szabadidős infrastruktúrájának fejlődése érdekében feladat a Tábor utcai sporttelep fejlesztése. A lakóterületeken kisebb, közterületi beavatkozások és a központi funkciók bővítése, a lakótelepen a zöldfelületek rehabilitációja adnak feladatot.

A Szilas-patak a drasztikus beavatkozások hatására elvesztette természetes állapotát. A vízminőség javításáról csak térségi összefogásban van esély gondoskodni. Újpest feladata ebben az együttműködésben

aktívan, kezdeményezőként részt venni, és a kerületet érintő szakaszon a patakot kísérő védősáv rendezése, kezelése, fenntartása. A Szilas-patak menti szabadterületek rekreációs célú hasznosítását kell lehetővé tenni a természetvédelem szempontjait figyelembe véve. A Tábor-utcai sportközpont jelentős szerepet vállal Újpest sport és szabadidő kínálatából, fejlesztéséről és folyamatos fenntartásáról átfogó, hosszú távú terv alapján gondoskodni kell. A Tarzan Park a kerület családbarát jellege miatt is fontos. A lakóterületeken forgalomcsillapítással, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával lehet kedvezőbb környezeti állapotot biztosítani. Támogatandó a központhiányos városrészben a szolgáltató, intézményi, kiskereskedelmi funkciók bővülése. A lakótelep zöldfelületeit egységes, komplex, a funkciók megoszlását hatékonyan biztosító terv szerint, folyamatos fenntartás mellett kell megújítani. A Szilas-patak és a lakóterületi zöldfelületek állapotának megőrzése érdekében szükség van a használók, a lakók szemléletformálására, a környezettudatosság erősítésére. A kertváros vonzó lakóterületi jellege tovább erősítendő.

7. számú városszerkezeti egység – Megyer kertváros

Megyer kertváros jelentős része kialakultnak tekinthető, a lakóterületek dominanciájával, ahol kisebb, közterületi beavatkozások és a központi funkciók bővítése jelent feladatot. A városrész fejlesztési kihívását a Szilas-patak menti terület rehabilitációja, a természetvédelem és a gazdasági, rekreációs hasznosítás szempontjainak összeegyeztetése, valamint a patak vízminőségének javítása jelenti. További feladat a barnamezős területek hasznosítása, rendezése, és az esetleges szennyeződések felszámolása, valamint a Petőfi és Hunyadi laktanyák funkcióváltása, területének átalakulása.

A Szilas-patak vízminőségének javításához térségi összefogásra van szükség. Újpest feladata ebben az együttműködésben aktívan, kezdeményezőként részt venni, és a kerületet érintő szakaszon a patakot kísérő védősáv rendezése, kezelése, fenntartása. A Szilas-patak menti szabadterületek rekreációs célú hasznosítását kell lehetővé tenni a természetvédelem szempontjait figyelembe véve. A patak mellett települt gazdasági területek esetében fokozottan figyelni kell a szennyeződések megelőzésére. A működő gazdasági területek lakóterületeket érintő környezeti terhelését, zavaró hatását figyelemmel kell kísérni. A Hunyadi-Petőfi laktanya jelentős fejlesztési potenciált képvisel, elő kell készíteni a terület hasznosítását, majd támogatni a megújítását, fejlesztését az esetleges szennyeződések felszámolásának biztosításával. A lakóterületeken forgalomcsillapítással, a kerékpáros közlekedés feltételeinek javításával lehet kedvezőbb környezeti állapotot biztosítani. Támogatandó a központhiányos városrészben a szolgáltató, intézményi, kiskereskedelmi funkciók bővülése.

8. számú városszerkezeti egység – Újpesti Duna-part

Az Újpesti Duna-part legnagyobb fejlesztési kihívása a használhatóságának biztosítása, továbbá az újfajta rekreációs igényeknek való megfelelés, a használaton kívüli és alulhasznosított területek fejlesztési potenciáljának kihasználása, a Vízmű terület átstrukturálása, a barnamezős területek rendezése, hasznosítása, esetleges szennyezettégek felszámolása, az EuroVelo 6 kerékpárút és a dunai menetrendszerű hajózás kiterjesztésének támogatása. Feladat a Duna sor kiépítésével összhangban az árvízvédelmi védmű fejlesztése, a beépítésre nem szánt területek megőrzése, a természetközeli területeken a természetvédelem és erdőgazdálkodás, valamint a gazdasági, rekreációs hasznosítás szempontjainak összeegyeztetése a hasznosítás során.

A Duna-partra a lejutás jelenleg nem biztosított, rekreációs szempontból a térség kihasználatlan a természeti védettség, vízbázis-védelem jelentette korlátozások miatt. Várható, hogy a honvédségi funkció a Flotilla öböl esetében távlatban is fennmarad, ezért ez adottságként kezelendő. A Flotilla külső látogatottsága a minisztériummal egyeztetve ma is megoldott, ami különleges attrakciót is kínál a látogatóknak. A Duna-part kerület számára való visszahódítása érdekében infrastruktúra fejlesztésekre van szükség a gyalogos, kerékpáros megközelíthetőség, a kiszolgáló forgalom és a parkolás biztosítása terén. A vízi közlekedést ki kell terjeszteni a városhatárig, vagy azon túl, be kell kapcsolni az átszállási kapcsolatok rendszerébe. A part mentén végigjárható gyalogos és kerékpáros útvonal kialakítása szükséges. A Palotai-sziget természeti értékeit bemutatandó ki kell alakítani a gyalogos feltárását. Elő kell segíteni a Népsziget rekreációs célú hasznosítását. Az Újpesti-öböl menti területsávot közcélú hasznosítással kell átalakítani, az egykori Duna meder területén sport- és rekreációs célú területek alakítandók ki, uszoda és sportcsarnok valósítható meg itt. A Vízmű terület átszervezésével jelentős méretű, értékes területek nyerhetők a fejlesztések számára. Fontos pont a Fóti út torkolata, ami városképileg is fontos fejlesztési lehetőség. A területek igénybevétele a Duna sor kiépítésével segíthető elő. A középső és északi Duna-part fejlesztési lehetőségeit meg kell vizsgálni, fel kell tárni és elő kell készíteni. A beruházásokkal párhuzamosan gondoskodni kell a természetvédelmi értékek védelméről és az árvízvédelmi művek magasításáról, szélesítéséről az új mértékadó árvízszint figyelembe vételével.

A Duna mentén fontos érték a Vízkivételi mű, ami védett és hasznosítása, megtekinthetősége ma nem biztosított, kedvező lenne ezen műtárgynak új funkciót biztosítani. Szintén nagy lehetőségeket rejt magában a Rév utca, Üdülő sor térsége, ami rekreációs, sport és turisztikai, szálláshely funkciókra tehető alkalmassá. A megyeri csárda alatt található volt római erőd szintén különleges lehetőségeket rejt magában a turizmus és területfejlesztés (római limes) terén. A Dunai Gyöngysor kezdeményezéssel kapcsolatos „Csepeli Felhívást” az önkormányzat írásban támogatta.

9. számú városszerkezeti egység – Káposztásmegyér lakótelep

Káposztásmegyér lakótelepen feladat a zöldfelületek folyamatos felújítása, a parkolási lehetőségek javítása, a kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, a lakóterületeket érintő forgalomcsillapítás és a lakásállomány megújításának (energiahatékonyság, élhetőség és vizuális szempontok) támogatása. További kihívást jelent a meglévő szabadidős, turisztikai kapacitások bővítése, a Halassy Uszoda továbbfejlesztése, a beépítésre nem szánt területek megőrzése, a Szilas-patak és a Mogyoródi-patak vízminőségének javítása, a kisvízfolyások mentén és a természetközeli területeken a természetvédelem és erdőgazdálkodás, valamint a gazdasági, rekreációs hasznosítás szempontjainak összeegyeztetése. A terület értékét jelentősen növelné a támogatandó M3 metró meghosszabbítása és a végállomásának intermodális csomóponttá fejlesztése.

A vonzó lakókörnyezet kialakítása érdekében az eltérő használatokat jól kiszolgáló, differenciált, rendszeresen karbantartott zöldfelületi hálózatra van szükség. A lakótelep zöldfelületeit egységes, komplex, a funkciók megoszlását hatékonyan biztosító terv szerint, folyamatos fenntartás mellett kell megújítani. A lágy közlekedési módok támogatására, a gyalogosok előnyben részesítésére, forgalomcsillapításra, a kerékpározás feltételeinek kialakítására van szükség. A közterületek átalakítása, a felületek újraosztása során gondoskodni kell a parkolási problémák kezeléséről is. A kisvízfolyások vízminőségének javításához térségi összefogásra van szükség. Újpest feladata ebben az együttműködésben aktívan, kezdeményezőként részt venni, és a kerületet érintő szakaszon a patakokat kísérő védősáv rendezése, kezelése, fenntartása. A

Szilas-patak menti szabadterületek rekreációs célú hasznosítását kell lehetővé tenni a természetvédelem szempontjait figyelembe véve. A Farkas-erdő rekreációs fejlesztése szintén a természetvédelmi és erdőgazdálkodási szempontok figyelembe vételével kell, hogy megtörténjen. A Halassy Uszodát tovább kell fejleszteni, szükség van külső medence építésére. A meglévő vonzerőre támaszkodva lehet további beruházásokat ösztönözni a szabadidős és turisztikai kapacitások növelése érdekében. Ugyanakkor hangsúlyt kell fektetni a beépítésre nem szánt területek megőrzésére a kedvező környezeti állapotok fenntartása érdekében. Szorgalmazni kell a térséget érintő jelentős közlekedési fejlesztések megvalósulását. Az M3 metró továbbvezetése nem csupán a terület értékét növelné, elérhetőségét javítaná jelentősen, hanem az agglomerációból érkezők átszállását is elősegítené, Újpest kapuszerepét erősítené. Káposztásmegyer térsége a városi-elővárosi vasúti fejlesztések révén válhat intermodális csomóponttá. Ennek teljes körűvé tétele érdekében támogatni kell a Megyeri út átkötését Rákospalota felé, meg kell teremteni a P+R funkciójú parkolási lehetőséget. A közlekedési módváltás adta potenciál kihasználása érdekében elő kell készíteni a területen a gazdasági és intézményi fejlesztéseket.

A terület fontos elemei az Aquaworld és a jégpálya, melyek jobb bekapcsolása a kerület életébe fontos cél. Az ipari park fejlesztése az adóbevételek és a munkahelyek miatt is további feladat. A Kósa Pál sétány intézményi alközpontja egy új sportközpont építésének lehetőségét kínálja.

10. számú városszerkezeti egység – Székesdűlő és Megyeri hídfő

Székesdűlő és Megyeri hídfő esetében a legfontosabb feladat egyrészt Székesdűlő lakóterületein a közterületek kiépítése, a csapadékvíz-elvezetés kialakítása, a közlekedési zajkonfliktus csökkentése, a helyi kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése és a terület integrálása a kerület életébe. Másrészt a Megyeri hídfő környezetében a Nagyfelszíni vízmű hasznosítása, a beépítésre nem szánt területek megőrzése, a vízbázisvédelmi követelmények, a természetvédelem és erdőgazdálkodás, valamint a gazdasági, rekreációs hasznosítás szempontjainak összeegyeztetése a természetközeli területeken és a kisvízfolyások revitalizációja során.

Székesdűlő lakóterülete gazdasági területek között, a kerület többi részétől elvágyva helyezkedik el, ezért erősíteni szükséges a városrész és a kerület kapcsolatát. Támogatni kell a több irányból közlekedésből származó zajjal terhelt terület zajhatás elleni védelmét, a zajkonfliktus csökkentését. Szükséges a közterületek kiépítése és a csapadékvíz-elvezetés kialakítása. Utóbbi azért is fontos, mert a terület az ivóvízbázis hidrogeológiai védőterületén fekszik. Az életminőség további javítását szolgálja a kerékpáros közlekedés feltételeinek kialakítása. A kedvező környezeti állapotok fenntartása érdekében hangsúlyt kell fektetni a beépítésre nem szánt területek megőrzésére. Az Újpesti Homoktövis TT a főváros egyik legjelentősebb természeti területe, amely továbbra is kiemelt oltalmat és természetvédelmi fenntartást igényel. A természetközeli területek fenntartása mellett a kisvízfolyások revitalizációjával szükséges javítani a térség ökológiai kapcsolatait. A revitalizáció magában kell, hogy foglalja a vízparti területek végigjárhatóságának biztosítását és rekreációs használhatóságát, a természetvédelmi szempontokat szem előtt tartva. A felhagyott Nagyfelszíni vízmű hasznosítását az elhelyezkedéséből adódó korlátozásokra tekintettel kell megtervezni. A Megyeri híd meghatározó városképi eleme fontos érték és attrakció egyben, ennek bármilyen turisztikai használata kedvező lépést jelenthet a jövőben.

3. táblázat: A városrészeket érintő részcélok és kapcsolatok

	Térségi szerepkör fejlesztése, támogatása	Tudás-, készség- és zöldalapú, innovatív gazdaságfejlesztés	Gazdasági húzóágazatok megtartása, megerősödése	Hatékony városszerkezet, takarékos területhasználat	Megújuló, minőségi barnamezős és gazdasági területek	Differenciált központrendszer kialakítása, közösségi terek létrehozása	Erős, sokoldalú kerületközpont	Duna-part elérhetőségének, használhatóságának biztosítása	Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer	Intelligens mobilitás, helyi közlekedési rendszer fejlesztése	Tiszta környezet, minőségi lakókörülmények	Színvonalas, közösséget megtartó szolgáltatások	Aktív, egészséges és sportos lakosság	Összetartó, szolidáris közösség
1. Dél-Újpest	●	●●●	●●●	●●●	●●●	●	○	○	●	●	●●	●	●	●●●
2. Újpest lakótelep	●	○	○	●●	●	●●	●	○	●	●●	●●●	●●	●●	●●
3. Újpest városközpont	●●●	●	●	●●●	●	●●●	●●●	●●	●	●●●	●●●	●●●	●●	●●
4. Károlyi városnegyed	●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●	●	●	●	●●	●●●	●●	●●	●●●
5. Újpest kertváros	●	●	●	●●	●	●●	○	○	●	●●	●●●	●●	●●	●●
6. Északi kertváros	●	●	●	●●	●	●●	○	○	●●●	●●	●●●	●●	●●●	●●
7. Megyer kertváros	●	●	●	●●	●●	●●	○	●	●	●●	●●●	●●	●●●	●●
8. Újpesti Duna-part	●●	○	○	●●	●●	○	○	●●●	●●●	●●●	●●	●●●	●●●	●●
9. Káposztásmegyer lakótelep	●●●	●●	●●	●●	○	●●●	○	○	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●
10. Székesdűlő és Megyeri hídfő	●●	●●	●●	●●●	●●	●●	○	●	●●	●●	●●●	●	●	●●

●●● erős, szoros kapcsolat / ●● szoros kapcsolat / ● közepesen szoros kapcsolat / ○ nem érintett

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A koncepció kialakítását részletes helyzetfeltáró, elemző és értékelő vizsgálatok alapozták meg, mely széleskörűen tartalmazza a statisztikai és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételtől származó adatokat Újpestre vonatkozóan (lásd: I. kötet).

Újpest lakónépesség és az állandó népesség adatainak összevetéséből látható, hogy amíg az állandó népesség száma csökken, a lakónépesség száma növekedést mutat, azaz az ideiglenes lakosok száma nő, míg az állandóké csökkenő tendenciát mutatott az utóbbi időszakban. Korábban Újpest inkább vesztese volt az intern migrációnak, az utóbbi években azonban a vándorlók célterületévé vált. Újpesten is megfigyelhető az idősek arányának növekedése, míg a fiatalok arányán belül a kerületi gyermekek aránya – ha csekély mértékben is, de – növekedésnek indult. A kerületi humán közszolgáltatások infrastruktúrája jól kiépült, minőségi fejlesztése folyamatosan szükséges.

Újpest a főváros egyik gazdasági motorja. A kerület elsősorban az ipar, a kereskedelem és a közösségi szolgáltatások terén mutat jelentős szerepet. Újpest jelentős ipari hagyományokkal rendelkezik, és fejlődőképessé ipari és infrastrukturális potenciáljának köszönhetően szerepét fenn tudta tartani. A kerület egyaránt rendelkezik hagyományos, de ma is prosperáló ipari vállalatokkal és telephelyekkel, egykori nagyvállalatok telephelyén létrejött kisvállalkozási központokkal, illetve új, zöldmezős modern iparterületekkel. A kereskedelmi hálózat a kerületben elsősorban hagyományos utcai egységekből áll, modern nagyméretű létesítmények elsősorban a kerület periferiáján helyezkednek el. Kerület turisztikai potenciálját elsősorban a vízi szabadidőpark és a hozzá kapcsolódó szálloda megnyitása határozta meg, mely fejlesztési potenciált is jelent egyben.

A kerület városszerkezete jórészt kialakult, leginkább a belső (de jelentős) tartalékaival gazdálkodhat Újpest. Jelentős formálódásra a Duna-part menti területek adnak lehetőséget, a területsáv átstrukturálásra vár. A jelenlegi területfelhasználásban területi kiterjedés alapján a lakófunkció dominál, a kert- és kisvárosias területek családiházak beépítéseit a lakótelepek magas sávházai váltják fel. A városkép változatosságát a léptékben is gyakran eltérő gazdasági épületegyüttesek erősítik. Újpestnek – a nagyfokú beépítettség, a város terjeszkedése ellenére – a többi pesti kerülethez viszonyítva jelentős szabadterületei maradtak fenn, ami a szabadtéri-rekreációs fejleszthetőség alapját biztosítja. A különböző városrészek eltérő karakterekkel rendelkeznek, melyek erősítése és tovább örökítése horizontális fejlesztési elv.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változásokra

Újpest városszerkezetének és térbeli rendjének átalakulása hosszú folyamat, a koncepció időtávjában a térbeli fejlesztések egyes területeken teljesülni tudnak, másutt csak megkezdődik tervezésük. A koncepcióban meghatározott célok alapján a kiegyensúlyozott térbeli rend megteremtése, a kívánatos területfelhasználás és épített környezet elérése, az infrastrukturális hálózatok fejlesztése és élhető természeti környezet megteremtése a cél.

Fejlesztési térségek – Épített környezet

Újpest kiegyensúlyozott térbeli rendjének érdekében a fejlesztési térségek (lásd 7. ábra) kijelölésekor alapvető szempont a belső területekben lévő potenciálok feltárása, a műszakilag igénybevett területekben rejlő lehetőségek kihasználása. Vannak olyan területek, ahol a jelenleg is működő tevékenységek továbbélésével csupán minőségi megújulás szükséges, de vannak olyan területek is, ahol a korábbi hasznosítás napjainkban csak részben aktív tevékenység, így a terület jelentős fejlesztési tartalékokkal rendelkezik.

Kiemelt kezelésben kell részesíteni a **FEJLESZTÉSI CÉLTÉRSÉGEKET**. Ezek a kerület legjelentősebb projektterületei, fejlesztésük illetve beépítésük összehangolt tervezést és koordinálást igényel. Közöttük funkcionális alapon megkülönböztethető:

- TÖBBFUNKCIÓS VÁROSI TÉRSÉG (Újpest Városkapu és környezete)

A Városkapu a fővárosban elfoglalt, szerkezetileg kiemelt helye szerint a főváros tervezett központrendszerében városi intermodális csomóponttal fejlesztendő központ. Térsége ma hiányos közlekedési átszállópontként működik. Budapest főváros településszerkezeti tervének eleme a Körvasút menti körút, amely két Duna-hidat is tartalmaz. Ezek közül az aquincumi Újpest-Városkapu térségében valósulna meg, összekötve Újpestet a III. kerülettel. A városi intermodális központot alkotó infrastruktúra elemek fejlesztésének folytatása szükséges. A közösségi közlekedés támogatása érdekében a P+R funkció bővítésére van szükség. Feladat a területfelhasználás átalakítása, a környező területek funkcióváltásának elősegítése. Ennek érdekében módosítani kell a szabályozási környezetet, rendezni kell a tulajdonviszonyokat, el kell végezni a beruházások érdekében szükséges bontásokat, valamint fejleszteni kell a közterületek megjelenését, fizikai állapotát. Ezáltal és a közlekedési csomópont generálta forgalom kedvező hatása által vonzó befektetési helyszínné, a befektetések révén pedig összetett funkciókínálatot biztosító központtá válhat a Városkapu. A fejlesztéshez jelentős városépítészeti, városmarketing és vagyongazdálkodási előkészítő munkák szükségesek. Cél, hogy a jó építészeti minőségű ingatlanfejlesztési jellegű tevékenység az elkövetkező években Újpest Városkapu területén meginduljon. A lehetséges funkciók alapvetően az iroda, szolgáltatás, lakás, kultúra, szálláshely, korlátozottan kereskedelem köreit fedik le.

- KISVÁROSIAS LAKÓTERÜLET (Petőfi laktanya)

A Petőfi laktanya területének fejlesztési elve az elmúlt években a lakás és a munkahely hagyományos együttélésének, kínálati sokoldalúsága és értékei megőrzésének és megújításának szellemében fejlődött. Célja a kerület munkahelyi területeinek és lakás kínálati lehetőségeinek bővítése. A jövőben is fontos a

kisvárosias lakóterületnek kijelölt részeinek fejlesztése a kínálat bővítése érdekében. A fejlesztések érdekében az eredeti épületállomány szanálásra szorul. A laktanya területek fejlesztése a gazdasági haszon mellett hozzájárul a kerület városképének felértékeléséhez, a barnamezős terület felszámolása a fejlődés fenntarthatóságához.

- VEGYES TERÜLETHASZNÁLATBA ILLESZTHETŐ MUNKAHELYEK (*Váci út mente, Petőfi és Hunyadi laktanya, volt Nagyfelszíni Víztisztító mű területe, Íves út menti szabadterületek, Káposztásmegyer és a vasút közötti terület, Árpád út – Szilágyi út – vasútállomás csomópontjának térsége*)

A Váci út mentén összetett funkciójú, nagy kiterjedésű zóna található, amely a kiemelt jelentőségű útvonal mentén alulhasznosított és építészetiileg rendezetlen arculatot mutat. A Károlyi központ fejlesztése félbemaradt, a fejlesztés folytatására és a terület vegyes hasznosítására van szükség. A Váci út menti kisebb, gazdasági funkciójú területek és a környezetükben lévő alacsony intenzitású lakóterületek minőségi megújulása, intézményi és iroda funkciók irányába történő megváltozása a cél. A Petőfi és Hunyadi laktanya területe kihasználatlan, noha városszerkezeti elhelyezkedése, magas zöldfelületi borítottsága kedvező adottságokat jelent a fejlesztések számára. A terület előkészítése érdekében ki kell dolgozni fejlesztési programot, felül kell vizsgálni a szabályozási tervet és meg kell valósítani a szükséges infrastrukturális fejlesztéseket. A Nagyfelszíni Vízmű használaton kívüli területe szintén nagyon kedvező elhelyezkedésű. Hasznosítására sokféle lehetőség adódik, és a meglévő területekről való gondoskodással a környezeti, fenntarthatósági célok támogathatók. Káposztásmegyer lakótelep környezetében az Aquaworld és az Észak-Pest Ipari Park közötti szabad területen jelentős fejlesztési potenciál adódik, melynek révén további munkahelyek teremtésére van lehetőség a szabadidős, esetleg gazdasági beruházások támogatásával. A Káposztásmegyer lakótelep és a vasút közötti területen az M3 metró meghosszabbításával, a városi-elővárosi vasúti fejlesztésekkel, a P+R kapacitások fejlesztésével és a Megyeri út meghosszabbításával olyan intermodális csomópont jöhet létre, amelynek vegyes, intézményi funkciókkal való kiegészítése teheti teljes értékű intermodális csomóponttá a területet, kiaknázva a helyzeti energiákat és erősítve a kerület fővárosi munkamegosztásban betöltött szerepét. Az Árpád út – Szilágyi út – vasútállomás térségében az elhelyezkedésben rejlő potenciál (forgalmi csomópont, lakótelep közelsége) ellenére alacsony intenzitású lakóterület maradt meg. A terület átalakulása és funkcióváltása kívánatos.

- KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL NEM ÉRZÉKENY MUNKAHELYI TERÜLETEK (*Istvántelek*)

A MÁV Istvántelki Főműhely egykori tevékenysége mára megszűnt. A telephely igen jelentős kiterjedésű alulhasznosított barnamezős területet jelent a kerület dél-keleti sarkában. A terület épületállománya, századfordulós csarnok együttese jelentős ipartörténeti emléket képvisel. Szomszédos területei vasúti területek, iparterületek (gyógyszergyár), városüzemeltetési területek (hőerőmű), melyek környezeti szempontból nem érzékenyek. A terület talaja a korábbi ipari tevékenység által szennyezett.

- REKREÁCIÓS TERÜLET (*volt Tungsram üdülő, Vízművek sporttelep és környezete, Szilas-patak, Farkas erdő*)

Az Újpesti Duna-partot az elhanyagolt, használaton kívüli és alulhasznosított rekreációs területek jellemzik. A Duna menti területek használata a lakosság számára jelenleg nem megoldott. Az egykori Tungsram üdülő (északon) és a Vízművek sporttelep (délen) is jelenleg olyan épületállománnyal rendelkezik, mely az elmúlt években jelentősen amortizálódott. Ezek revitalizálása és fellendítése a kerület arculatát hatékonyan erősítené, új elemekkel bővítené. Az egészségközpontú, hagyományosan sport alapokra helyezett fejlesztések megvalósulása esetén a kerület képes lehet nemzetközi sportesemények

rendezésében való részvételre, edzőpályák és felkészülést szolgáló területek biztosítására. Farkas-erdő és Szilas-patak térségében az utóbbi években megkezdődött rekreációs és sport célú fejlesztések (sípálya, Családi Park, Tarzan Park, stb) folytatása a további években is szükségesek és folytatódni fognak.

Megkülönböztethetőek olyan területek, amelyek jórészt beépültek, de térbeli elhelyezkedésük, tervezett területfelhasználásuk intenzívebb használatot és beépítettséget is befogadhat, ezek a kerület **FEJLESZTÉSI TARTALÉKKAL RENDELKEZŐ TERÜLETEI**. Mivel döntő részük évtizedek óta beépült, épületállományuk a használat során amortizálódott, ezért minőségi megújulásuk is fontos. Funkció alapján megkülönböztethető közöttük:

- **KISVÁROSIAS LAKÓTERÜLET** (*Károlyi Városnegyed*)

Jellemzően szabadonálló, családiházias vagy társasházias beépítésű területek. A kis- és kertvárosias lakóterületek jellemzően a tulajdonosok egyéni lehetőségeitől függően, telkenként újulnak meg, a városszövet kialakult. Ezek a területek jelentős belső fejlesztési potenciállal rendelkeznek, a TSZT 2015 és az FRSZ előírásai alapján a laza beépítésű területek sűrűsödésére, vagy a jelenlegi szintszámok növelésére is lehetőség van. A jelenlegi beépítési sűrűség körülbelül 0,5 bsá értékű az érintett területeken. A TSZT 2015 szerint a fejlesztési potenciál, tehát a bsá érték lehetséges növekménye 0,5-1,5 között változik.² A fenntartható fejlődés érdekében fontos ezeknek a belső fejlesztési potenciáloknak a kihasználása, a területek minőségi megújítása. Ezzel egyidejűleg a parkolás, közlekedés, közterületek és zöldfelületek állapota fontos kihívások.

- **TÖBBFUNKCIÓS VÁROSI TÉRSÉG** (*Városház központ*)

A Városház központ képét a jellemzően vegyes funkciójú, kisvárosias tömbök határozzák meg. A Szent István tértől északra haladva a nagyarányú zárt sorú beépítettség megmarad, viszont az épületek egyre alacsonyabbak. A jelenlegi épületállomány egy része műszakilag a mai igényeknek nem felel meg. A városrész mindemellett jelentős számú építészeti értékkel rendelkezik. A területen jelenleg is történik városrehabilitációs tevékenység (például Szent István tér megújítása), melynek folytatása a jövőben is szükséges, kiterjesztve az Árpád út vonalára. A metróállomás környezetében megújítandó a közlekedési ügyfélszolgálati tevékenység, vendéglátó funkció helyezhető el. A megújulás kulcseleme a megvalósítás előtt álló piacfejlesztés végig vitele. A létrejövő új kulturális helyszín révén lehetővé válik a meglévő kulturális intézményrendszer megújítása, átalakítása. Szükség van a helytörténeti gyűjtemény és a Szabó Ervin Könyvtár kerületi létesítményei fejlesztésének elősegítésére. Újpest fővárosi szerepkörét rendszeres, térségi vonzerővel rendelkező kulturális, közösségi és sport rendezvények megtartásával kell erősíteni. A térség parkolási feltételeinek javítása jelentős beruházást igényel, amely a magánszféra befektetésével, üzleti funkciókkal együttműködésben valósítható meg. A Városház központ tervezett tematikus sétaútja lehetőséget ad a közterületek megújítására és az identitás fejlesztésére egyaránt. A metrómegálló környezetének megújítása is fontos feladat.

- **KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL NEM ÉRZÉKENY MUNKAHELYI TERÜLET** (*Káposztásmegyér ipari park*)

A szabadonálló, lapostetős, csarnokjellegű, jó állapotú épületekkel beépült terület alapvetően gazdasági funkciót tölt be. A beépült telkeken a beépítési intenzitás magas, azonban még vannak beépítetlen részei, így a terület végső arculata még nem alakult ki. A nagyon kedvező közlekedési kapcsolatok és az esetleges

² Térképi ábrázolást és forrást lásd a Megalapozó munkarész 1.9.4. fejezetében.

együttműködési lehetőségek kihasználásával a terület további beépítése megvalósulhat, ezáltal a kerület gazdasági potenciálja és munkahelyeinek száma tovább növekedhet.

A fejlesztési potenciált hordozó területek mellett megkülönböztetjük a **MINŐSÉGI MEGÚJULÁS TERÜLETEIT** is, ahol a kerület érdekében elsősorban minőségi változás szükséges. Ezek között a funkció alapján megkülönböztethető:

- **KOMPLEX LAKÓTELEPI REHABILITÁCIÓ** (*Központi lakótelep, Izzó lakótelep, Káposztásmegyer I. és II. ütem, Pozsonyi úti lakótelep*)

A lakótelepekre az úszótelkes kialakítás jellemző, így a közterületek körbeölelik az előregyártott technológiával készült lakóépületeket és a közöttük elhelyezkedő intézményeket, ennek megfelelően a lakásokon túli területek, a közös épületek és a közöttük elhelyezkedő közlekedési és zöldfelületek gazdátlanok, fenntartásuk nehéz. A zöldfelületek eloszlása és funkcionális kínálata megfelelő, ugyanakkor arányuk alulméretezett. A közúthálózat nagyvonalú, de a parkolás nehézségeket okoz. Az épületek fizikai kialakítása, gépészeti megoldásai a mai energetikai, környezeti elvárásoknak nem felelnek meg. A lakóterület leromlásának megelőzése, vonzereje növelése érdekében integrált lakótelep megújításra van szükség, amelynek során az épületek energetikai korszerűsítése összekapcsolódik az egységes vizuális tervezéssel (színterv), a közterületek rendezésével, gyalogosbarát átalakításával, parkolófejlesztéssel, a zöldfelületek korszerűsítésével, intézményfejlesztéssel, közbiztonsági beavatkozásokkal és közösségfejlesztéssel. Fontos cél, hogy a lakótelepi lakások értékállóak és a lakosság számára vonzóak legyenek, mert mindez jelentős hatással lehet Újpest jövőjére is.

- **KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL NEM ÉRZÉKENY MUNKAHELYI TERÜLET** (*Dél-Újpesten hőerőmű, Berlini Park, gyógyszergyár és volt pamutgyár, Újpest kervárosban volt pamutgyár és Fóti út menti GE telephely, Károlyi városnegyedben GE telephely (Tungstam), volt Bányagépgyár és volt Hazai Pamutszövőgyár, Megyer kertvárosban Cérnagyár (Coats), Oxigéngyár és Szilas-patak mente, Székesdűlőn Európacenter*)

A jellemzően szabadonálló beépítésű, magas beépítési intenzitással rendelkező, iroda- és csarnoképületek együtteseiből álló gazdasági területeken jelenleg is működő üzemek találhatóak. Ezek a területeken az építészeti értékek megóvása, újak létrehozása, a meglévő épületek energiahatékonyságot is szem előtt tartó felújítása és a szűkös zöldfelületi arány növelése szolgálhatja a minőségi munkahelyi környezet kialakítását, a városkép javítását.

- **REKREÁCIÓS TERÜLET** (*Tábor utcai sportközpont*)

A terület nagy zöldfelületi aránnyal rendelkezik, változó állapotú sportpályák és kiszolgáló épületek találhatóak itt. A hagyományok ápolása, a sportfunkció erősítése, a sportolási szükségletek megfelelő minőségű kiszolgálása érdekében az épületek és a pályák igényeket követő felújítása és folyamatos karbantartása szükséges, hogy minél több ember számára legyen vonzó és elérhető a rendszeres sporttevékenység, növekedjen az egészséges életmód népszerűsége. A terület megújítása jól kapcsolódhat a Szilas-patak menti sáv és a Farkas-erdő rekreációs fejlesztéséhez. A Tarzan Park jó működése további fontos cél.

A homogén lakóterületeken a funkciókínálat bővítése, a helyben elérhető központi funkciók megjelenése kívánatos. Ezek a **LOKÁLIS ALKÖZPONTFEJLESZTÉS TERÜLETEI** (*Megyer kertváros, Északi kertváros és Újpest kertváros, Székesdűlő*). A helyi identitás erősítése, a kompakt város elvének megfelelően helyben elérhető széleskörű, minőségi szolgáltatások, munkahelyek biztosítás, az utazási távolságok csökkentése és a

lakóterületek élhetőségének növelése érdekében támogatni kell a helyi központok kialakulását, intézmények, szolgáltatások, helyi kiskereskedelem letelepülését, a funkciókínálat bővülését és a kerékpáros hálózat fejlesztését.

Fejlesztési térségek – Közlekedés

Újpest hosszú távú közlekedés fejlesztésének elemei (lásd 8. ábra) két csoportba sorolhatóak.

A **TÉRSÉGI KÖZLEKEDÉS HELYZETÉT JAVÍTÓ ELEMENET** jelentőségüknél fogva ugyan Magyarország és/vagy Budapest valósítja meg, de mielőbbi létrejöttükhöz nélkülözhetetlen Újpest aktív támogatása is. Ezen elemek közül Újpest lehetőségeit leginkább javítja majd az M3 metróvonal Káposztásmegyerig történő meghosszabbítása a kapcsolódó intermodális csomóponttal, valamint az Újpest-Aquincum Duna híd megépítése a csatlakozó Körvasút menti körúttal. Kisebb hatást fejt ki az Újpestet határoló vasútvonalak esetében a városi-elővárosi vasúti közlekedés fejlesztése és a külön szintű közúti kapcsolatok számának növelése, valamint a Duna térségében a hajózás kiterjesztése, az EuroVelo 6 kerékpárút létrehozása. A Duna sor és a Baross utca meghosszabbítás kiépítése szintén fontos fejlesztési feladatok.

A közlekedés fejlesztésének másik csoportját a **HELYI KÖZLEKEDÉS JAVÍTÁSA** jelenti, mely a lakosság szempontjából legalább olyan jelentőséggel bír, mint a térségi közlekedés. Ennek keretében egyrészt a meglévő infrastruktúra befejezése és folyamatos felújítása jelenik meg, vagyis a még kiépítetlen közterületeken megépülnek a hiányzó burkolatok, a kertvárosias lakóterületeken forgalomcsillapítást eredményező beavatkozásokra kerül sor, és a lakótelepeken a parkolási hiány csökkentésre, megszüntetésre kerül. Másrészt a környezetkímélő közlekedési elemek jelentős fejlesztésére kerül sor, amelynek részeként a kerületet lefedő összefüggő kerékpáros hálózat jön létre, és fejlesztésre kerül a gyalogos közlekedés.

A közösségi közlekedés hálózatának a megvalósuló új igényeket, változásokat folyamatosan rugalmasan kísérnie kell, azért, hogy a közösségi közlekedés színvonala folyamatosan javuljon és vonzó alternatívája lehessen az egyéni közlekedésnek.

Fejlesztési térségek – Természeti környezet

Újpest zöldfelületi rendszerének, szabadterei rekreációs területeinek kiegyensúlyozott térbeli rendje érdekében a fejlesztési térségek (lásd 9. ábra) kijelölésekor alapvető szempont a meglévő zöldfelületekben lévő potenciálok feltárása, a kapcsolatok erősítése. A fejlesztési térségek nagy része jelenleg is hasznosított és elsősorban csak minőségi megújulásuk szükséges, de vannak olyan alulhasznosított területek is, amelyek jelentős fejlesztési tartalékokkal rendelkeznek.

Kiemelt kezelésben kell részesíteni a **FEJLESZTÉSI CÉLTÉRSÉGEKET**. Ezek a legjelentősebb projektterületek, amelyek a zöldfelületi rendszer fejlesztésében kitörési pontot jelenthetnek. Köztük funkcionális alapon megkülönböztethető:

- ÚJ ZÖLDTERÜLET (Újpesti-öböl partja)

Az Újpesti-öböl partja, mint a Városközponthoz legközelebb eső Duna-parti terület lehet a kitörési pont a vízpart elérhetősége szempontjából. A part jelenleg csak egy rövid szakaszon, a BKV hajókikötő környezetében érhető el gyalogosan. Az itt kialakítandó intenzív, városias zöldterület sétánnyal és kerékpárúttal kötheti össze távlatban a XIII. kerületi Duna-partot a Népsziget és a Palotai-sziget tervezett rekreációs területeivel, egyben kapcsolódhat az átalakulás előtt álló Károlyi városnegyedhez.

- **REKREÁCIÓS TERÜLET (volt Tungsram üdülő, Zöld Folyam és Vízművek sporttelep)**

Az Újpesti Duna-partot az elhanyagolt, használaton kívüli és alulhasznosított rekreációs területek jellemzik, amelyek hasznosítása egyben a szabadtéri rekreációs lehetőségek bővítését és a zöldfelületi rendszer fejlesztését is szolgálhatják, kapcsolódva az egyéb Duna-parti fejlesztésekhez. A *Fejlesztési térségek – Épített környezet* tervlapon is szereplő, jelentős fejlesztésre tervezett területek a volt Tungsram üdülő és Vízművek sporttelep, továbbá az egykori Duna meder területén tervezett komplex sportterület (Zászlóshajó projekt).

- **PARKERDŐ FEJLESZTÉS (Farkas-erdő)**

A Farkas-erdő, mint Újpest egyik legnagyobb közjóléti erdőterülete rekreációs fejlesztésére már történtek előrelépések: tanösvényt, tornapályát és erdei pihenőhelyeket alakított ki az Önkormányzat a Pilisi Parkerdő Zrt.-vel összefogva. A parkerdő további fejlesztése javasolt, hogy még vonzóbb rekreációs környezetet biztosítson, elsősorban a környékbeli lakosság számára. Meg kell vizsgálni a lehetőségét, hogy az erdőben vendéglátóhely létesülhessen, amely egyben a terület fenntartására fordítandó, helyi bevételtermelő forrásként is szolgálhat. Az erdő faállománya is folyamatos megújításra, kezelésre szorul többek között a gyomfajok terjedésének megakadályozására. Az erdő északi részén értékes homokpusztagyep maradványok találhatóak, védett lágyszárú növényállománnyal. A Farkas-erdővel szomszédos Óceánárok utcai lágyszárú az Országos ökológiai hálózat része, szintén értékes természeti terület. Az értékek fennmaradását a Farkas-erdő fejlesztése nem veszélyeztetheti, megfontolandó az említett tisztások és a lágyszárú terület védetté nyilvánítása.

- **ÚJ JÁTSZÓTÉR ÉS KÖZKERT FEJLESZTÉS CÉLTERÜLETE (Károlyi Városnegyed)**

Újpesten a leginkább zöldterület-hiányos terület a Károlyi városnegyed térsége, ahol a helyi lakosságot kiszolgáló közterek, sport- és játszótérek gyakorlatilag hiányoznak, a városrész egyetlen többfunkciós közterülete az Aschner Lipót tér. A terület hosszútávon átalakulás előtt áll, intézményi és lakóterületi funkciók kerülhetnek előtérbe, amelyek jobban megkínálják a zöldterületi ellátást is, ezért a megújítással párhuzamosan a közösségi terek kialakítását is szem előtt kell tartani. A KÉSZ felülvizsgálatakor ezen területen felmerül az előkertek esetleges megnövelése, mint lehetséges beavatkozás.

- **VÁROSIAS DUNA-PARTI SÉTÁNY**

Az Újpesti-öböl partján a gyalogos közlekedés jelenleg akadályba ütközik az elzárt szakaszok miatt, a megközelíthetőséget továbbá a forgalmas Váci út is rontja. A zöldterület-fejlesztésre kijelölt Újpesti-öböl partján javasolt elkezdni a Duna-part feltárását. A városközponti területektől elérhető távolságra egy kiemelt, városias sétány kialakítása tervezett, amely összekötheti a XIII. kerületi Duna-partot az újpesti, természetközeli partszakaszokkal.

- **TERMÉSZETKÖZELI DUNA-PARTI SÉTÁNY**

A természetközeli Duna-parti területek gyalogos (kerékpáros) megközelíthetősége jelenleg korlátozott, a szükséges infrastruktúra kiépítetlen. Az öböl mentén kialakítandó városias sétány folytatásaként a Népsziget és a Palotai-sziget feltárására ún. természetközeli sétány kialakítása javasolt, összhangban a Fővárosi Rendezési Szabályzattal. A tervezett sétány gyalogos kapcsolatot teremthet a Szilas-patak menti zöldfolyosóval, egy útvonalra felfűzve a Duna mentén tervezett egyéb rekreációs területeket. A Népsziget gyalogos feltárásával párhuzamosan rekreációs funkciók telepítése is javasolt.

- TÁVLATI TERMÉSZETKÖZELI DUNA-PARTI SÉTÁNY ÉS DUNA-PART MEGKÖZELÍTHETŐSÉGE

A Szilas-patak vonalától északra a Duna-parton található a főváros egyik legfőbb ivóvízbázis-területe, amely közhasználat elől elzárt, nagyrészt beerdősült zöldfelület. A szigorú védelmi előírások miatt a terület elzárt, gyalogos feltárása nem engedélyezett, ugyanakkor távlatban a Fővárosi Önkormányzattal és vízművek üzemeltetőjével egyeztetve vizsgálni szükséges a Duna-part megközelíthetőségét, akár egy-egy ponton a partra való lejutás biztosításával - természetesen kontrollált körülmények között. Az Eurovelo folyamatos nyomvonala feltétlenül biztosítandó már rövidtávon is.

- VÍZFOLYÁS MELLETTI ZÖLDFOLYOSÓ, PATAK REVITALIZÁCIÓ

Újpest két fő kisvízfolyása a Szilas-patak és a Mogyoródi-patak, továbbá a Csömöri-patak az Országos ökológiai hálózat részeként ökológiai folyosót képeznek a Duna-parttól a káposztásmegyeri zöldfelületeken át, a szomszédos kerületek szabadterületei irányába. A vízfolyások jelentős mértékben átalakított medrük és partkialakításuk révén gyakorlatilag csatornává degradálódtak. Ökológiai értéküket nagyban rontja a rossz vízminőségük az illegális szennyvízbevezetések miatt. Ahhoz, hogy e vízfolyások környezete teljes értékű, tájésztétikai szempontból is kedvező zöldfolyosóként és egyben rekreációs területként is hasznosuljanak, komplex revitalizációs program szükséges. A rendezésnek magában kell foglalnia az árvízvédelmi szempontokat messzemenően figyelembe vevő természetes meder és partkialakítást, továbbá a gyalogos és kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának biztosítását is. Fontos megemlíteni, hogy bármilyen beavatkozást csak a Szilas-patak és vízgyűjtője (AEQ012) víztest Vízyűjtő-gazdálkodási Tervével összhangban lehet tervezni. Első ütemben a Szilas-patak menti folyosó megújítása javasolt, aminek megvalósítása a Fővárosi Önkormányzat és a szomszédos kerületek összefogásával valósulhat meg, az újpesti önkormányzat aktív kezdeményező szerepe mellett. A patak menti zöldterületek alkalmasak a már megkezdett fejlesztések mellett (pl. Szilas Családi Park, sípálya), a rekreációs lehetőségek további bővítésére (Szilas Aktív Park).

- VÁROSKÖZPONT ÉS DUNA-PART ZÖLDFELÜLETI KAPCSOLATÁNAK ERŐSÍTÉSE

A Szent István tér megújítása részben már megvalósult, a közterületi rehabilitáció pozitív példaként értékelhető. A Duna-part ugyanakkor még „távol esik” a városközponttól, hiányzik a vonzó, gyalogos kapcsolat a két fejlesztési terület között. A Szent István téri rehabilitáció folytatásában meg kell találni azt az útvonalat, amelynek humanizálása, zöldfelületi fejlesztése révén (a Károlyi városközpont tervezett fejlesztését is integrálva) biztosítani tudja a megfelelő kapcsolatot az Újpesti-öböl mentén kialakítandó zöldterülettel és Duna-parti sétányokkal. Ennek a projektnek lehet része a Szabadság park megújítása is.

A fejlesztési potenciált hordozó területek mellett megkülönböztetjük a **MINŐSÉGI MEGÚJULÁS TERÜLETEIT** is, ahol a kerület érdekében elsősorban a minőségi változás szükséges. Ezek között a funkció alapján megkülönböztethető:

- LAKÓTELEPEK ZÖLDFELÜLETI REHABILITÁCIÓJA

A lakótelepeket körülölelő zöldfelületek eloszlása és funkcionális kínálata megfelelő, játszó és sportlétesítményekkel általában jól ellátottak. Az Újpesti lakótelepen a zöldfelületek aránya kissé alulméretezett, a növekvő parkolási igények veszélyeztetik fennmaradásukat, ezzel szemben Káposztásmegyer és az Északi kertváros lakótelepein a zöldfelületek aránya optimálisnak mondható. A zöldfelületek megőrzése mellett gondoskodni kell a már megkezdett megújításuk programszerű, ütemezett folytatásáról, ami magában kell, hogy foglalja a rekreációs funkciókínálat differenciált bővítését is. A

zöldterületek megújítása során célszerű bevonni a helyi lakosságot már a tervezés fázisában, hogy aktívan részt vehessenek környezetük alakításában és jobban magukénak érezzék azt.

- **ÁRPÁD ÚT HUMANIZÁLÁSA**

Az Árpád út, mint Újpest főutcája jelen állapotában nem képes betölteni a vonzó, gyalogos közlekedésre, kiülős kioszkok létesítésére is alkalmas „bevásárló utca” (korzó) szerepét. Az út jelentős gépjárműforgalmat bonyolít, amely fokozott zajterheltséggel és légszennyezettséggel jár. A 2x2 forgalmi sáv és a kétoldali parkolók miatt a gyalogosfelületek számára nem jut elegendő hely, fasorok helyett csak dézsás növények kerülhetnek kihelyezésre. Az Újpest-Aquincumi Duna-híd és a Körvasút menti körút megvalósítása jelentős forgalomcsökkenést eredményezne az úton, azért annak megvalósítását támogatni kell. Az elkerülő út megépítéséig korlátozottak a lehetőségek az Árpád út humanizálásában, de a lehetséges kisebb lépéseket feltétlenül meg kell tenni.

- **ZÖLDFELÜLETI INTENZITÁS NÖVELÉSE**

Újpest belső városrészei (Újpest városközpont, Károlyi városnegyed, Dél-Újpest) zöldfelületekben igen hiányosak, legrosszabb zöldfelületi intenzitás az ipari-gazdasági területeken mutatkozik, de az Újpesti lakótelep zöldfelületeinek nagysága is alulméretezett sok fővárosi lakótelephez képest. A zöldfelületi intenzitás növelése a város élhetőségének javítása szempontjából fontos feladat: a növényállomány hozzájárul a kedvezőbb városképhez, a jobb környezeti állapothoz és a helyi klíma javításához is. A tervlapon a kevesebb, mint 20%-os zöldfelületi intenzitású területek kerültek feltüntetésre, amelyeken leginkább szükséges a zöldfelületi borítottság növelése és arra reális lehetőség is mutatkozik. A zöldfelületi intenzitás jellemzően hosszú távon, szabályozási eszközökkel segíthető elő, az egyes területek átalakulása során. Az intenzitás növeléséhez hozzátartozik a közterületi zöldfelületek, fasorok és zóldsávok fenntartása, megújítása is. A beállt területeken, így pl. a lakótelepek zöldfelületeinek növelésénél alternatív megoldások (pl. zöldtetők, zöldfalak, vízarchitektúrák) alkalmazása is javasolt. Gazdasági területek esetén meg kell találni az optimális megoldást mind a munkahely megőrzés, mind a környezeti minőség terén.

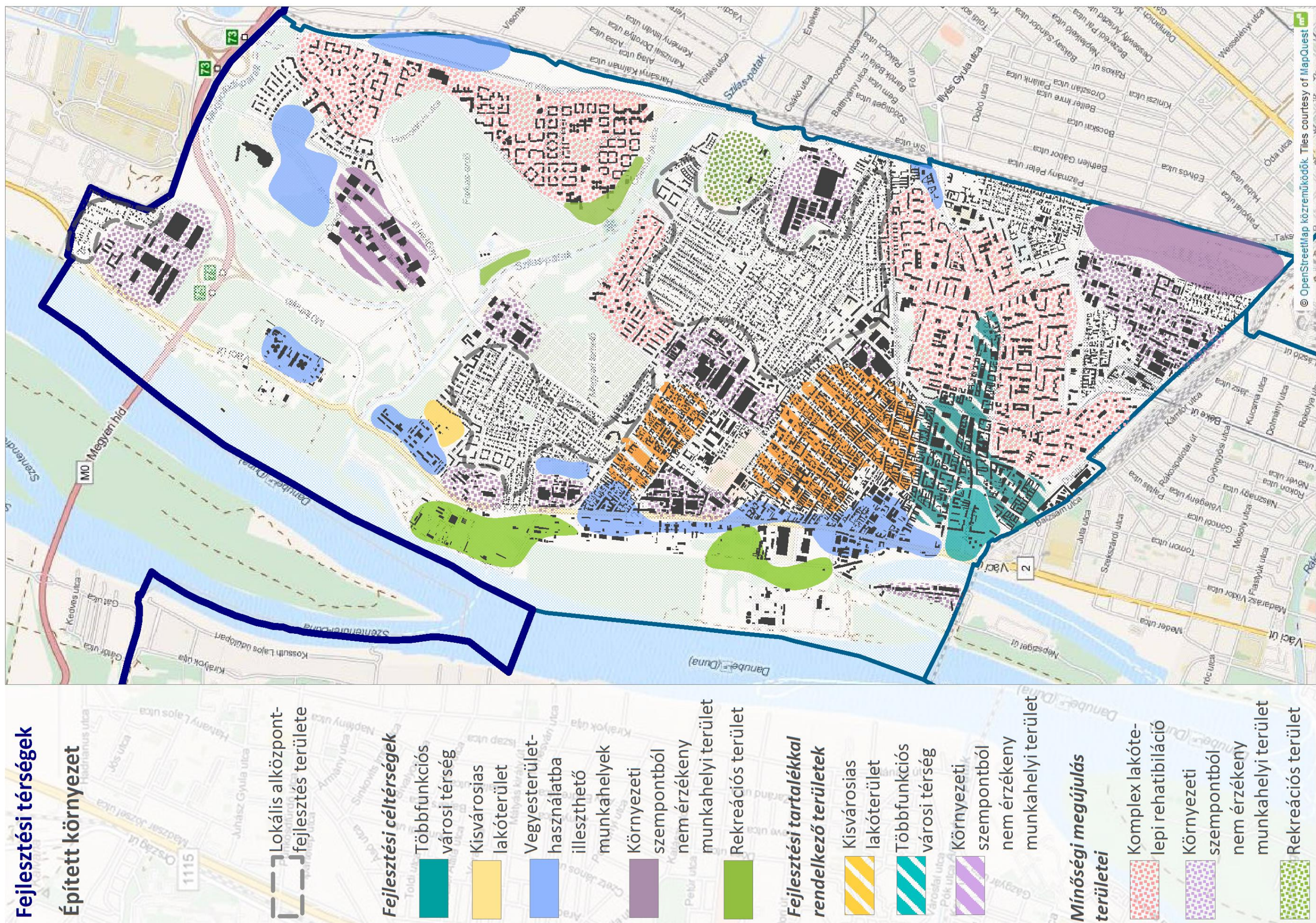
- **LÁTOGATHATÓ VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLET**

A Palotai-sziget területét már a kisebb árvizek is elöntik, így egyedülálló vizes élőhely jött itt létre. A „sziget” területét az Önkormányzat kezdeményezésére helyi (fővárosi) jelentőségű védett természeti területté nyilvánították. Területe egyúttal az Országos ökológiai hálózat része, jelentős részben erdősült, erdészeti üzemterv vonatkozik rá. A sziget ártéri erdeje jelenleg csak spontán kitaposott ösvényeken járható be. Az ártéri jellegre való tekintettel célszerű helyenként kiemelt, pallós ösvények építésével biztosítani a szabályozott gyalogos közlekedést, amely egyfajta attrakcióként is szolgálhat. A Duna-parton kialakítandó természetközeli sétányhoz kapcsolódóan tanösvényen célszerű bemutatni a terület értékeit oktatási-nevelési céllal. A Palotai-sziget feltárása az érintett szervezetek bevonását teszi szükségessé (Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága, Pilisi Parkerdő Zrt. és Fővárosi Önkormányzat hivatala) a rekreációs, természetvédelmi és erdőgazdálkodási szempontok összehangolása érdekében. Elképzelhető lehet távlatban akár egy kisebb látogatóközpont megvalósítása is.

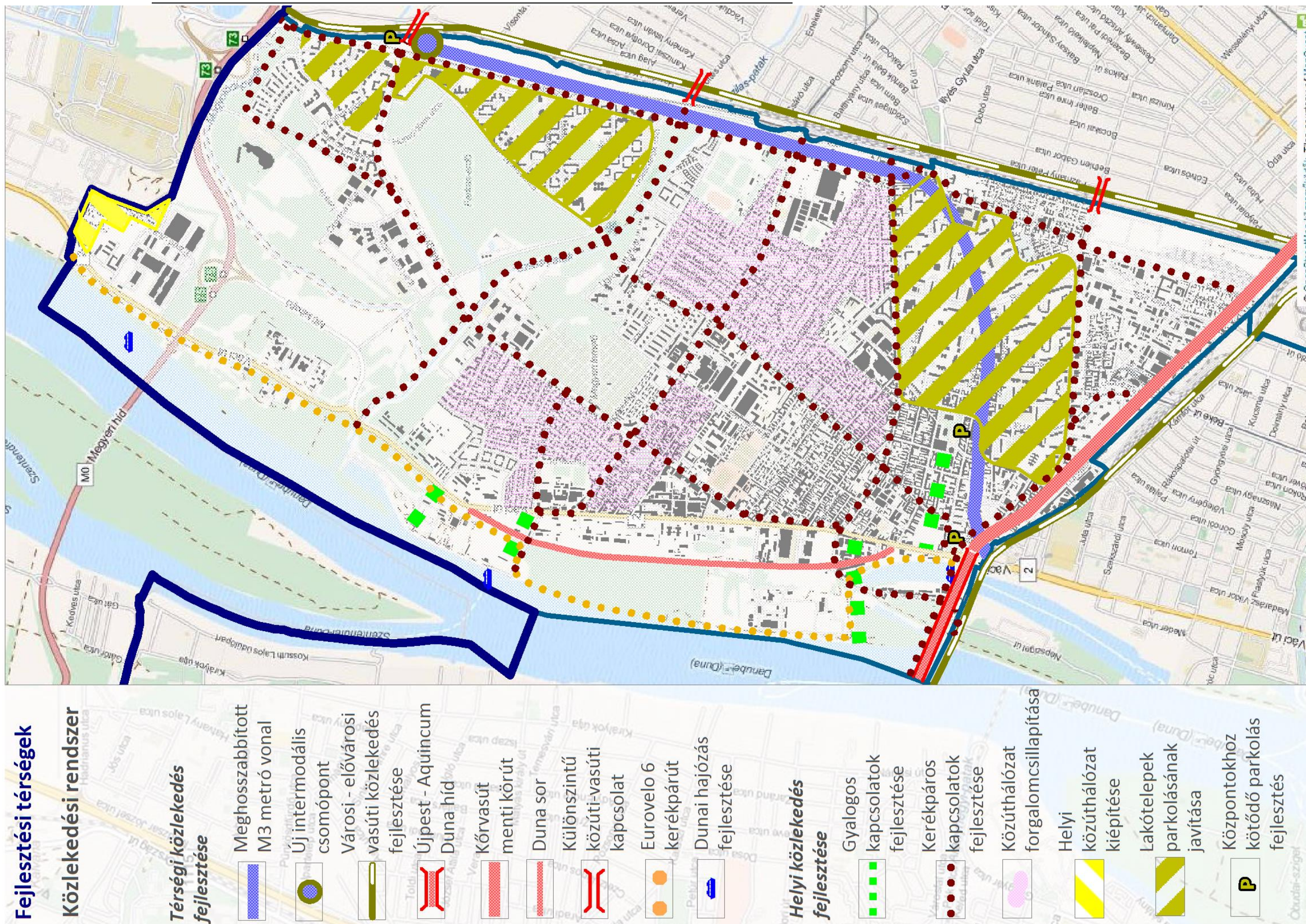
- **REKREÁCIÓS TERÜLET (*Tábor utcai sportközpont*)**

A *Fejlesztési térségek – Épített környezet* tervlapon is szereplő területen változó állapotú sportpályák és kiszolgáló épületek találhatóak, a terület jelentős zöldfelületi aránnyal bír. A sportolási igények kiszolgálása

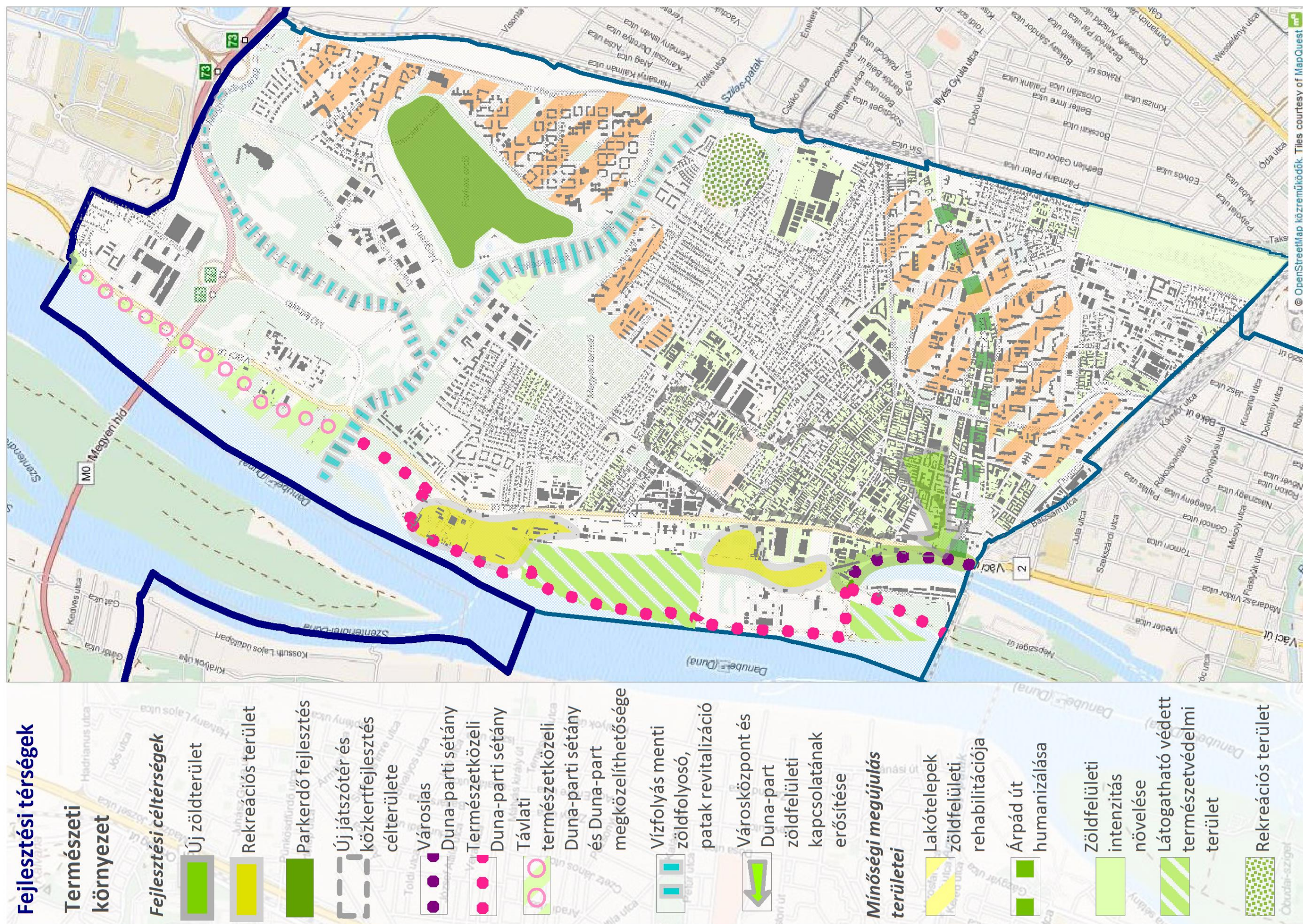
érdekében szükséges épület- és a pálya felújítások során érvényesíteni kell az optimális zöldfelületi arány szinten tartását és a faállomány védelmét.

7. ábra: Fejlesztési térségek - Épített környezet

8. ábra: Fejlesztési térségek –Közlekedési rendszer

9. ábra: Fejlesztési térségek - Természeti környezet

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A Megalapozó munkarész részletesen tartalmazza az örökségi értékek és védettségek bemutatását.

A kerület örökségvédelmi hatástanulmánya Újpest Városrendezési és Építési Szabályzata (ÚKVSZ) alátámasztó munkarészeként készült 2013 decemberében. Az ÚKVSZ jóváhagyása jelentősen segítette az épített örökség és a kerület természeti értékeinek védelmét, mivel korábban nem volt a teljes közigazgatási területre vonatkozó hatályos településrendezési terv. Jóváhagyása óta részletesebb, differenciáltabb szabályrendszerrel védhetők a helyi szinten értékes, az épített környezet örökségét jelentő épületek, építészeti elemek és részletek is a megőrzés érdekében.

A kerületben jelenleg 19 műemlék, 9 fővárosi védelem alatt álló épület és 50 helyi védettséggel érintett épület található. A továbbiakban védelemre javasolt ingatlan megközelíti a 120 épületet és egyéb értéket.

Újpest területén található régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek a város szövetében szinte teljes egészében beépítettek. Egybefüggő jelentős lelőhelyeknek minősülnek a Káposztásmegyer lakótelep két üteme. Az örökségvédelmi hatástanulmány szerint a régészeti-történeti rétegek nagy része a lakótelep építések során elpusztult. A kisebb területű lelőhelyek esetében sem történt teljes feltárás (általában építkezésekhez kapcsolódó leletmentések történtek), így a lelőhelyek határai egyetlen esetben sem megállapíthatók. A régészeti lelőhelyként szereplő ingatlanok környezete régészeti érdekű terület.

Az első régészeti leletek a bronzkorból ismertek, melyeket az 1969-es Budapesti Történeti Múzeum által végzett ásásokon találtak Káposztásmegyeren és a Szilas-patak térségében. A cserekereskedelmi tevékenység megjelenésével jelentősen felértékelődött az útvonalak szerepe. Fontos úttalálkozási pont és átkelőhely volt a két Megyer (Káposztás és Békás) között. A rómaiak megjelenésével a Duna, mint limes különösen fontos szerepet kapott. A folyó bal partján ellenerődöket építettek. A megyeri burgus (ellenerőd) a mai Megyeri Csárda helyén állt. Szórványleletek tanúsítják, hogy a mai káposztásmegyeri vízmű területén helyezkedett el a honfoglalás kori Megyer falu.

A kerület egyes részei az utóbbi évtizedekben teljesen átépültek, növekszik az új beépítések száma, azonban sok terület, tömb még nem képes a megújulásra, sőt megkezdődött az avulása. Főként ezeken a területeken – de a kerületben elszórtan máshol is – a pusztuló építészeti örökség megőrzése fontos feladat. Az értékmegőrzés a kerület egyedi arculatát és identitását erősíti, továbbörökíti.

A kerület műemlékeinek megújulási és fenntarthatósági esélyei erősen eltérőek. A korábban lakó vagy intézményi funkciójú épületek a bennük levő folyamatos használat miatt nagyobb eséllyel újulnak meg és fenntartásuk is biztosítható. Az ipartörténeti, technológiai műemlékek esetében jelenleg általánosan az állagmegőrzés a cél, az újrahasznosítás esélye nagyon különböző. Újpest ipartörténeti emlékeinek új hasznosítást kell keresni. A keresett funkciókat a meglévő műemléki épületek gazdagítják, de ugyanakkor kötöttséget is jelentenek a hasznosítás számára.

Az értékek védelmét az UKVSZ előírásai és a fővárosi vagy országos védelmek biztosítják mind természeti mind épített értékek esetében. Jelen dokumentumban előírányzott fejlesztések nem veszélyeztetik a meglévő értékeket. Horizontális fejlesztési elvként határozza meg azok védelmét, fejlesztését és lehetőségek szerinti hasznosítását a megőrzés érdekében.